

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Aars og Voss's latin- og realskole.

Indbydelsesskrift
1882.

Indbydelsesskrift

til

den offentlige eksamen i juni og juli 1882

ved

Aars og Voss's latin- og realskole.

Kristiania.

Trykt hos W. C. Fabritius.

1882.

Indhold.

	Side.
I anledning af den paatænkte revision af de høiere skolers undervisningsplan	1—58
Skole-efterretninger	59—82
Eksamenstabel	83—110

Idet vi her meddeler vor skoles betænkning i sagen, anser vi det nødvendigt til forstaaelsen tillige at aftrykke departementets spørgsmaal og deres præmisser.

I. Middelskolen.

Middelskolen i almindelighed.

„Om Middelskolens dobbelte Opgave, at tjene som Borger-skole og Forskole for Gymnasierne, er det bleven bemærket, at det Fællesskab i Undervisningen mellem Middelskolens to Linier, som den har medført, antageligvis er strakt videre, end baade den videnskabelige og borgerlige Dannelses Tarv tilsiger. Navnlig fremhæves det, at den sproglige og matematiske Undervisning i en Borgerskole kan og bør ordnes efter andre Principer end i en Forskole for et videnskabeligt Institut, idet Hensynet til det umiddelbart praktiske Behov vil gjøre sig gjældende i Borgerskolen baade med Hensyn til Undervisningens Stof og dets Behandling. Den nuværende Ordning antages især at være til Skade for Realgymnasiet og Middelskolens Engelsklinie, der er Forskolen for hint. Engelsklinien Maal som Borgerskole vilde formentlig kunne naaes bedre ved, at Fællesskabet i Undervisning med den anden Linie helt eller delvis ophævedes. Som Borgerskole ansæes igjen Engelsklinien lidet skikket til at være Forskole for Realgymnasiet, navnlig fordi den i en Borgerskole meddelte Sprogundervisning ikke antages at kunne danne noget passende Grundlag for et videregaaende videnskabeligt Studium. Det er derfor bleven foreslaaet at gjøre Latinlinien til Forskole saavel for Latin- som Realgymnasiet, en Ordning, hvorved dette sidste antages at ville faa dygtigere og bedre forberedte Disciple, hvorledes Sprogundervisningen deri end tænkes ordnet. Paa denne Maade vil vistnok det fuldstændige Fællesskab mellem den borgerlige og videnskabelige Fordannelse, som nu finder Sted for Engelsklinien Vedkommende, ophæves; men samtidig vil en større Enhed kunne opnaaes i deres Dannelse, som senere skulle være Bærere af det høiere Aandsliv, og her antages det at være af ikke mindre Vigtighed, at de størst mulige Betingelser for gjensidig Forstaaelse ere tilstede.

De Udtalelser, hvortil Middelskolens Ordning igvrigt har givet Anledning, gaa i Almindelighed ud paa, at dens Fagcyklus er for stor eller Undervisningen for spredt, til at Kundskabsstoffet i sin Helhed kan tilegnes med den tilbørlige Grundighed, og

Indhold.

	Side.
I anledning af den paatænkte revision af de høiere skolers undervisningsplan	1—58
Skole-efterretninger	59—82
Eksamenstabel	83—110

I anledning af den paatænkte revision af de høiere skolars undervisningsplan.

Ved et cirkulære fra departementet for kirke- og undervisningsvæsenet, dat. februar 1881, blev denne skole ligesom landets øvrige gymnasier og middelskoler anmodet om at afgive betænkning om det af den kongelige kommission fra 1865 udarbejdede udkast til undervisningsplan for gymnasierne samt om undervisningsplanen for middelskolerne af 29de juni 1870 og det midlertidige reglement for middelskolernes afgangseksamen af 20de april 1870.

Departementets cirkulære indeholder en »Fremstilling af de Spørgsmaal, der antages fornemmelig at burde blive Gjenstand for Besvarelse, tilligemed en kort Udredning af de Grunde, der have foranlediget, og de Momenter, der væsentlig antages at burde komme i Betragtning ved Besvarelsen af Spørgsmaalene«. Men der gjøres opmærksom paa, at »ogsaa andre Punkter i Undervisningsplanerne — kunne, forsaavidt det maatte ønskes, gjøres til Gjenstand for Udtalelser fra Skolerne.« Departementet, som «ikke anser det ønskeligt, at selve Skoleloven for Tiden tages under Revision», beder »de Ændringer, der foreslaaes, holdte indenfor Lovens Ramme, eller, forsaavidt de maatte berøre Loven, indskrænkede til, hvad der maatte ansees for mest paatrængende.»

Idet vi her meddeler vor skoles betænkning i sagen, anser vi det nødvendigt til forstaaelsen tillige at aftrykke departementets spørgsmaal og deres præmisses.

I. Middelskolen.

Middelskolen i almindelighed.

„Om Middelskolens dobbelte Opgave, at tjene som Borgerskole og Forskole for Gymnasierne, er det bleven bemærket, at det Fællesskab i Undervisningen mellem Middelskolens to Linier, som den har medført, antageligvis er strakt videre, end baade den videnskabelige og borgerlige Dannelses Tarr tilsiger. Navnlig fremhæves det, at den sproglige og matematiske Undervisning i en Borgerskole kan og bør ordnes efter andre Principer end i en Forskole for et videnskabeligt Institut, idet Hensynet til det umiddelbart praktiske Behov vil gjøre sig gjældende i Borgerskolen baade med Hensyn til Undervisningens Stof og dets Behandling. Den nuværende Ordning antages især at være til Skade for Realgymnasiet og Middelskolens Engelsklinie, der er Forskolen for hint. Engelskliniens Maal som Borgerskole vilde formentlig kunne naaes bedre ved, at Fællesskabet i Undervisning med den anden Linie helt eller delvis ophævedes. Som Borgerskole ansees igjen Engelsklinien lidet skikket til at være Forskole for Realgymnasiet, navnlig fordi den i en Borgerskole meddelte Sprogundervisning ikke antages at kunne danne noget passende Grundlag for et videregaaende videnskabeligt Studium. Det er derfor bleven foreslaaet at gjøre Latinlinien til Forskole saavel for Latin- som Realgymnasiet, en Ordning, hvorved dette sidste antages at ville faa dygtigere og bedre forberedte Disciple, hvorledes Sprogundervisningen deri end tænkes ordnet. Paa denne Maade vil vistnok det fuldstændige Fællesskab mellem den borgerlige og videnskabelige Fordannelse, som nu finder Sted for Engelskliniens Vedkommende, ophæves; men samtidig vil en større Enhed kunne opnaaes i deres Dannelse, som senere skulle være Bærere af det høiere Aandsliv, og her antages det at være af ikke mindre Vigtighed, at de størst mulige Betingelser for gjensidig Forstaaelse ere tilstede.

De Udtalelser, hvortil Middelskolens Ordning isvrigt har givet Anledning, gaa i Almindelighed ud paa, at dens Fagcyklus er for stor eller Undervisningen for spredt, til at Kundskabsstoffet i sin Helhed kan tilegnes med den tilbørlige Grundighed, og

at Disciplenes Arbejdsbyrde, navnlig i V og VI, er større end deres Arbejdskraft; særlig fremhæves det Betænkelige i, at denne stærke Anspændelse af de Unges Kræfter falder i Femtenaarsalderen og for de fleste samtidig med Konfirmationsforberedelsen. Der er vistnok, heder det, Grund til at antage, at Middelskolen som en forholdsvis ny Skole, endnu har at kæmpe med de Vanskeligheder, som en delvis usikker Undervisningsmethode og uhensigtsmæssige Lærebøger kunne foraarsage; men den væsentligste Skyld formenes dog at ligge i Skolens egen Organisation. For Kundskabsstoffets grundige Tilegnelse og for en sund og jevn Udvikling af de Unges Kræfter ansees det nødvendigt at begrænde eller koncentrere Undervisningsstoffet og at meddele Undervisningen paa en saadan Maade, at Disciplenes Hjemmearbejde, navnlig i de øverste Klasser, betydelig formindskes. — I Anledning heraf ønskes oplyst:

1) a. *Svaver Middelskolen til sit i Lovens § 2 fastsatte Formaal: at give de Disciple, der fra den tredje umiddelbart over i Livet, en afsluttet og efter deres Behov affasset Almendannelse?»*

Ja, i det væsentlige; enkelte forandringer, der ansees ønskelige, vil senere blive nævnte.

1) b. *Er Middelskolen, saaledes som den nu er indrettet, hensigtsmæssig som Forskole for Gymnasierne?»*

Det er vistnok utvilsomt, at hvis middelskolen blot var forskole for gymnasierne og ikke tillige borgerskole med afsluttende afgangseksamen, kunde undervisningsplanen for middelskolen og gymnasierne i flere fag ordnes paa en for det endelige maal mere hensigtsmæssig maade; men paa den anden side antages ogsaa det nuværende fællesskab mellem borgerdannelsen og den høiere almindelse at medføre fordele af ikke ringe betydning. I cirkulærets præmisses til nuværende spørgsmaal omtales et forslag om at gjøre latinlinjen til forskole for begge gymnasier. I lærermøde, hvor dette forslag behandledes, var af 30 tilstedeværende de 16 uenige i den til grund for forslaget liggende opfatning, at nogen kundskab i latin bør kræves

af alle dem, der skal faa adgang til universitetet for der at drive videnskabelige studier; de øvrige 14 delte derimod denne opfatning og ansaa det derfor for det retteste, at engelsklinjen blev udelukkende borgerskole, og at latinlinjen uden afsluttende middelskole-eksamen blev forskole for begge gymnasier*). Men idet de gik ud fra, at der ligeoverfor den modsatte opfatning bør vises det hensyn, at den i 1869 indførte ordning faar anledning til at virke uforstyrret i noget længere tid, og at det i det hele ved den nu forestaaende revision ikke er meningen at indlade sig paa saa indgribende forandringer, vilde de indskrænke sig til at anføre denne sin opfatning uden at begrunde den nærmere eller i det enkelte fremholde de ændringer, som den maatte gjøre nødvendige.

Med hensyn paa middelskole-eksamen blev der i samme lærermøde fremholdt to forskjellige betragtninger. Nogle mente, at selv en delvis ophævelse af middelskole-eksamen for deres vedkommende, som agter at fortsætte i gymnasierne, vilde indeslutte et betænkeligt brud paa forbindelsen mellem borgerskolen og den høiere skole, samt at denne eksamen, ved paa et i de unges skoleliv ofte kritisk punkt at anspore til vedholdende flittigt arbejde for et nærliggende maal, virker modnende og styrkende for deres karakterudvikling, og i det hele ogsaa for dem, der gaar over i gymnasierne, medfører fordele, der mere end opveier ulemperne. Paa den anden side blev det fremholdt, at denne eksamen, der har sin naturlige berettigelse for borgerskolen, og som for den almindelige borgerlige dannelse antages at have medført betydelige fordele, for de øvrige elever, hvis skolekursus ikke skal afsluttes før 3 aar senere,

*) Flere ønsker fremholdt, at de, naar de vilde foretrække en saadan ordning, forudsætter, at latin da maatte fortsættes i realgymnasiet med et begrænset timetal.

kommer som en unaturlig afbrydelse af den jevne fremadskriden og kræver til repetition af det i de tidligere klasser gjennemgaaede kundskabsstof megen tid, som kunde anvendes bedre. Af 26 tilstedeværende var 18 af den mening, at for deres vedkommende, som skal videre i gymnasierne, bør baade paa engelsklinjen og latinlinjen middelskole-eksamen om muligt bortfalde undtagen i de fag, hvor undervisningen afsluttes. Man har imidlertid ikke anseet det nødvendigt at udarbejde noget forslag til gjenneførelsen i det enkelte af en saadan ordning og vil derfor (i henhold til cirkulærets s. 2 nederst *) uden hensyn hertil behandle de følgende spørgsmaal.

Ogsaa hvis fællesskabet skal bevares gennem hele middelskolen, vil der nemlig, forat middelskolens opgave som forskole for gymnasierne skal løses paa heldigste maade, kræves flere forandringer; disse vil i det følgende blive omhandlede.

2) a. *Har Erfaring vist, at Afslutning af et Skolekursus som Middelskolens passende kan henlægges til det fyldte 15de Aar?*

Ja, forudsat at fordringerne ved afgangseksamen mere end hidtil afpasses efter denne alder.

2) b. *Hvad har været de Disciples Gjennemsnitsalder, som, efter at have gennemgaaet Middelskolens Kursus eller idetmindste de tre sidste Klasser deraf, i Løbet af de tre sidste Aar have underkastet sig og bestaaet dens Afgangsexamen?*

Gjennemsnitsalderen har for begge linjer været omtrent $15\frac{3}{4}$ aar, for latinlinjen omtrent $15\frac{1}{2}$ aar, for engelsklinjen omtrent 15 aar og $10\frac{1}{2}$ maaned.

*) Se ovenfor s. 1, l. 19 fg.

2) c. *Hvormange Disciple have i samme Tidsrum gaaet ud af de tre øverste Klasser uden at fuldende noget Kursus, og hvad antages at være Aarsagen dertil?*

1878-79. 1879-80. 1880-81.

Rejiceret til middelskole-eksamen	1	4	2
Udrist paa grund af slet opførsel	3	2	3
Udgaet af økonomiske grunde	6	2	3
Til andre skoler (ogsaa mest af økonomiske grunde) .	3	10	7
Flyttet fra byen	3	2	7
Udgaet for at gaa tilsøs .	2	2	"
Do. for at gaa over i anden praktisk virksomhed . . .	5	10	9
Do. paa grund af sygdom .	2	1	2
Død	"	"	1
Udgaet for at læse privat	1	"	"

3) *Medfører Middelskolen i det Hele eller paa noget enkelt Trin Overlæsselse, og i bekræftende Fald hvad ansees for at være den fornemste Aarsag dertil?*

Det er vanskeligt at besvare dette spørgsmaal med nogenlunde sikkerhed, saalænge man ikke har bestemte iagttagelser at bygge paa; man har derfor paa dette punkt følt savnet af en sundheds-statistik og vil benytte anledningen til at fremholde det ønskelige i, at der kunde gjøres noget, forat det nødvendige materiale hertil aar om andet kunde blive samlet for at bearbejdes af rette vedkommende.*)

*) Om der skulde udrettes noget i denne henseende, maatte først og fremst hver skole have en skole-læge. At det for skolen ogsaa i andre henseender er af stor betydning at have

Man antager imidlertid, at middelskolen med sin nuværende ordning for gennemsnittet af disciple kræver strengere arbejde paa skolen og til skolen, end der kan ansees gavnligt for deres aandelige og legemlige udvikling. Dette er især tilfældet i de to sidste aar, navnlig under repetitionen i 6 M. *), og i denne alder burde dog disciplene netop ikke være saa ensidig optagne af aandeligt arbejde. Det vil dog ved rimelige forandringer i planen og ved saa meget som muligt at indskrænke de skriftlige hjemmearbejder være muligt at begrænse disciplenes arbejde hjemme til skolen paa en rimelig maade; men vanskeligere bliver dette med arbeidet paa skolen. Skoletiden bør i de 3 første klasser kun være 5 timer daglig, sang og gymnastik medregnet; ogsaa i de høiere klasser bør denne tid overskrides saa lidt som muligt.

De fornemste aarsager til overlæsselsen antages at være følgende:

1. Middelskolen spreder sig altfor ligelig over mange fag og har for lidet af fordybelse i enkelte hovedfag; lidet flere fag gjør sig gjældende med omtrent lige styrke, spændes fordringerne i hvert af disse, og samlede bliver de for sterke.

en læge, derom kan man ved denne skole tale af erfaring. Der har nemlig i længere tid ved skolen været ansat en læge, med hvem bestyrelsen konfererer i alle spørgsmaal vedkommende skole-hygienen. Man har dog ikke ment inden denne enkelte skole at burde gjøre noget forsøg paa at udvikle resultater for en sundheds-statistik, da saadanne resultater fra et saa begrænset omraade let kunde blive mere vildledende end veiledende.

*) Til yderligere forøgelse af arbejdsbyrden tjener den omstændighed, at for en flerhed af gutter falder netop konfirmationsforberedelsen i denne klasse. Om de ulemper, som heraf opstaar, kan man slutte sig til overlærer D. F. Knudsens udtalelser i „Vor ungdom“ III. s. 321.

2. I 6te klasse maa repetitionen til den afsluttende eksamen nødvendigvis virke til at forøge arbejdsbyrden, og det vil derfor være nødvendigt at begrænse fordringerne ved afgangseksamen med større forsigtighed.

Om undervisningen i I middelskole-klasse og fordringerne for at blive optagen deri.

„Undervisningen i I Middelskoleklasse er indrettet paa Grundlag af de Fordringer, som Lovens § 32 opstiller for at blive optagen deri, og bestaar for en Del i en Gjenoptagen af det samme Stof, der behandles paa samme Maade som i Forberedelsesskolen. Imidlertid besidde de Disciple, der fra en saadan gaa over i Middelskolen, i Regelen flere Kundskaber, end Loven fordrer; saaledes have de i Regelen gennemgaaet Katekismens tre første Parter, ere gjorte bekendte med de første geografiske Begreber og Europas Kort og ere øvede i de fire Regningsarter i benævnte Tal. For at lette Arbejdet i Middelskolen og muliggjøre en hensigtsmæssigere Fordeling af Undervisningsstoffet er der foreslaaet, at Fordringerne for Optagelse i Middelskolens første Klasse skjærpes og bringes i Overensstemmelse med, hvad der kan gennemgaaes i en vel ordnet Forberedelsesskole.

4) *Bør Fordringerne ved Optagelsen i Middelskolens I Klasse skjærpes?*

Fordringerne for at blive optagen i middelskolens 1ste klasse bør bringes i overensstemmelse med, hvad der kan gennemgaaes i en velordnet forberedelsesskole.

Religion.

„Efter Undervisningsplanen bliver Katekismen læst ud og repeteret i III, hvorefter Pontoppidans Forklaring paabegyndes i IV. Det er bemærket, at man kan være færdig med Katekismen i II ved Jul, hvorefter der bør læses et Udtog af Forklaringen i andet Halvaar af II og i III; den gennemgaaes fuldstændig i IV og V og repeteres i VI. Det er ogsaa blevet bemærket, at Gennemgaaelsen af Søndagstexterne helst bør bortfalde og Bibelhistorie læses i et Omfang som Vogts for Borgerskoler.

5) a. *Er den nuværende Fordeling af Religionsundervisningens Stof paa de forskjellige Trin hensigtsmæssig?*

Normalplanens fordeling ansees heldig med de afvigelser, som findes i denne skoles plan; (de vigtigste er: af Luthers katekismus læses i 1ste M. de 3 første parter med Luthers forklaring, 4de og 5te part læses i 2den M.; søndagsteksterne gennemgaaes i 2den og 3dje M.). Pontoppidans »Forklaring« bør ikke paabegyndes lærend i 4de M.

5) b. *I hvilket Omfang bør Bibelhistorie læses?*

I et omfang som i Vogts bibelhistorie for borger-skoler.

Modersmaalet.

„Det er om Undervisningen i Norsk, mundtlig og skriftlig, bleven bemærket, at denne bør drives efter en strengere Methode, end det synes i Almindelighed at være Tilfældet; de fleste Besvarelser af Opgaverne i Modersmaalet antages nemlig at vise, at Disciplene ikke have faaet tilstrækkeligt Indhold at tænke over, og røbe større Ubehjælpomhed i Behandlingen, end man kunde vente efter deres Alder. Opmærksomheden henledes derfor paa et omhyggeligt Valg og en forstandig Brug af Læsebøger. Naar Øvelserne i Læsning gik ud paa at afslibe Dialekterne og forenedes med en Gjennemgaaelse af Indholdet, vilde dette baade befordre Disciplenes Sprogsands og Tænkeevne og samtidig give dem et rigere Stof til Besvarelse af de skriftlige Opgaver. Det ansees ogsaa nødvendigt at skaffe Disciplene større Øvelse i skriftlig Reproduktion, navnlig saaledes at ogsaa Lærerne i de øvrige Discipliner opgive til skriftlig Besvarelse paa Skolen Spørgsmaal, hvortil deres respektive Fag kunne give Anledning.

En Del af det til Modersmaalet henlagte Undervisningsstof antages at burde udskilles derfra eller forbeholdes et senere Trin; saaledes er det foreslaaet at henlægge Mythologi til den historiske Undervisning og udsætte Læren om Troper og Figurer til Gymnasiet. Paa den Maade vil der vindes Tid til en fuldstændigere Gjennemgaaelse af Grammatikken.

Som en væsentlig Hindring ved Undervisningen i Modersmaalet anføres den Udstrækning, hvori fremmede Sprog læses allerede i Middelskolen. Tilegnelsen af det fremmede Sprog

fremtvinger vistnok gennem Sammenligningen med Modersmaalet en større Opmærksomhed for Udtrykkets Enkeltheder; men øves Reflexionen for tidligt og samtidig paa flere Sprog, forstyrres let det naive og inderlige Forhold til Modersmaalet, hvorpaa en ren og eiendommelig sproglig Fremstilling fornemmelig beror. Der er derfor reist Spørgsmaal, om der ved Ordningen af Undervisningen i fremmede Sprog er bleven taget tilstrækkelig Hensyn til dette Punkt; i V læses Tysk, Engelsk (Latin) og Fransk; her til kommer i VI Øvelser i at læse Svensk; de sidste foreslaaes henlagte til Gymnasierne.

6) a. Er den overensstemmende med Normalplanen indrettede Undervisning i Modersmaalet egnet til i ønskelig Grad at bibringe Disciplene Dannelsesstof og fremme deres Færdighed i at udtrykke sig mundtligt eller skriftligt?

Man antager, at en i det væsentlige i overensstemmelse med normalplanen indrettet undervisning i modersmaalet er noksaa vel egnet til at bibringe disciplene almindelig udvikling og modenhed og til at fremme deres evne til mundtlig og skriftlig fremstilling. Naar der klages over, at de norske stile viser mangel paa modenhed og fremstillingsevne, da maa man først og fremst huske paa, at man ved en prøve i norsk stil i 15 aars alderen ikke maa stille fordringerne for høit. Dernæst har mange den mening, at opgaverne i norsk stil ved middelskoleeksamen ikke har været heldige, idet opgaver i denne retning (og eksamensopgaverne bliver bestemmende ogsaa for opgaverne i aaret) ikke er saaledes passende for alderstrinnet, at de giver eleverne den rette anledning til at udvikle sin fremstillingsevne og lægge sin modenhed for dagen.*)

*) Navnlig de historiske opgaver har ialfald vist sig at medføre den mislighed, at det ved prøven mere kommer an paa kjendskab til lærebogen end paa almindelig modenhed; det hænder ikke sjelden, at lærebogens fremstilling ganske kommer igjen i besvarelsene. Lærerne i norsk har ikke nu

Og selv om man, ogsaa naar hensyn tages til det her anførte, skulde finde, at stilene ikke naar, hvad man med rimelighed kunde vente, vil skylden herfor neppe være at søge specielt hos norsk-undervisningen; den maa falde tilbage paa undervisningen i det hele, og sagen har vistnok sin naturlige forklaring deri, at undervisningen i middel-skolen spreder sig over saa mange sideordnede fag, og at der i disse fag maa arbeides saa anstrengt, at den enkelte faglærer let kan fristes til at forsømme den almindelige udvikling og navnlig ikke vise tilstrækkelig opmærksomhed for elevernes mundlige fremstilling i modersmaalet. Et bedre udbytte af den hele undervisning kan ventes, om det kan lykkes at faa eksamensfordringerne i nogle fag mere begrænsede og at faa undervisningen noget mere samlet om enkelte hovedfag. Lærerne i norsk har dog tillige ønsket fremholdt, at tiden er for knap, navnlig i de første middelklasser og i de to sidste; en enkelt lærer mener, at tysk — forudsat at maalet i dette fag opstilles saaledes, som foreslaet i svar til spørgsmaal 7 a og b, — ikke bør begynde før i 3 M., og at den tid, som derved kunde indvindes i 1ste og 2den M., væsentlig bør anvendes til norsk. Flere er stemt for, at tysk bør begynde i 2den M. istedfor i 2det halvaar i 1ste M.; norsk maa da faa et betydeligere timetal hele aaret igjennem i 1ste M.

At fastsætte en strengere metode for undervisningen i norsk end den gjennem normalplanen antydede anses ikke heldigt; derimod bør, forat en rimelig enhed kan opnaaes, eksamensfordringerne mere i det enkelte bestemmes. Som det nu er, hersker der vistnok betydelig forskjel

villet give nogen bestemt udtalelse om, hvilke opgaver der passer bedst for alderstrinet; men de har ønsket at fremholde, at dette er et spørgsmaal, hvis rette besvarelse er af største betydning baade for undervisningen og afgangsprøven, og som derfor fortjener alvorlig overveielse.

ved de forskjellige skoler; ved enkelte skoler lægges saaledes hovedvekten paa grammatik og analyse og meget liden vegt paa litteraturlæsning, ved andre omvendt. Man antager, at der ved middelskole-eksamen bør kræves: kjendskab til et opgivet udvalg af litteraturens hovedforfattere (efter en læsebog eller lignende; herunder bør ogsaa være gjennemgaaet de allervigtigste skriftarter og versemaal;) biografiske oplysninger om de læste forfattere; der bør kræves, at eleven kan gjøre rede for og i sammenhæng gjengive indholdet af et oplæst stykke, derimod bør man ikke være forpligtet til at eksaminere i grammatik og analyse. I svensk (efr. 6 b) bør kræves færdighed i at oplæse og oversætte et lidet udvalg.

Enkelte detaljbestemmelser i planen bør udgaa eller forandres; det bør saaledes ikke være forbudt at bruge lærebog i norsk grammatik i 1ste M., om nogen for dette trin hensigtsmæssig lærebog haves. For 2den M. bør »formlære i forbindelse med den tyske« udgaa. Skriftlig »gjenfortælling« bør ikke begynde før i 3dje M., helst først i 2det halvaar. For 3dje klasse bør »Frie fortællinger efter mønstre« udgaa. Der bør maaske i planen optages en udtalelse om, at det ved hørlæsning gjælder at være opmærksom paa, at gutterne ikke af skriftsprogets orthografi forledes til en unaturlig og unorsk udtale.

6) b. *»Vil det for Undervisningen i Modersmaalet være tilraadeligt at henlægge noget af det Stof, der nu behandles under samme i Middelskolen, til Gymnasiet?»*

Læren om troper og figurer bør vistnok udgaa; mytologi bør gaa ind under historie-undervisningen.

Øvelser i svensk bør helst beholdes i middelskolen, da noget kjendskab til svensk maa ansees ønskelig ogsaa for den almindelige borgelige dannelse.

Tysk — Engelsk — Latin.

„Paa Middelskolens Engelsklinie læses Tysk med et betydeligt Timetal fra I til III, da det træder tilbage for Engelsk, som i IV til VI indtager den fornemste Plads. Men at en Skole med et saa indskrænket Kursus som Middelskolens og i en saa vigtig Del af sin Fagkreds som Sprogene skal skifte Tyngdepunkt, ansees uheldigt; i intet af Sprogene opnaaes, trods et temmelig anstrængt Arbejde saavel paa Skolen som i Hjemmet, et fuldt tilfredsstillende Resultat. Derimod vilde man ved at give Tysk en mere central Stilling ogsaa i Middelskolens høiere Klasser ikke blot kunne sætte Maalet for Undervisningen i dette Sprog noget høiere; men den større Sikkerhed og Klarhed i Opfattelsen af de almindelige grammatiske Kategorier vilde ogsaa komme den øvrige Sprogundervisning tilgode, idet man under denne kunde lade den grammatiske Side af Undervisningen træde mere tilbage for den lexikalske og Tilegnelsen af Indholdet. Der foreslaaes derfor at forøge Timetallet i Tysk i IV, V og VI, og i samme Forhold reducere det i Engelsk.

Efter den nuværende Ordning er Maalet for Undervisningen i Tysk og Engelsk: at oversætte et forhen ulæst Stykke af en let Forfatter og at skrive en Stil ved Hjælp af Ordbog. Om de skriftlige Prøver er det bleven bemærket, at Brugen af Ordbog berøver dem en væsentlig Del af deres Betydning, da Discipelen hverken faar Anledning til at vise sit Kjendskab til Ordforraadet eller Orthografien, foruden at Ordbøgernes Forskjellighed gjør Prøven ulige vanskelig for de forskjellige Disciple. Besluttode man sig til at forøge Timetallet i Tysk, kunde Brugen af Ordbog ved Afgangsexamen bortfalde, saaledes at man indskrænkede sig til at opgive mindre hyppige Ord og Vendinger, hvormed man ikke kunde fordre, at alle Disciple skulde være bekendte. Reduceredes Timetallet i Engelsk, maatte Stilen i dette Sprog bortfalde og erstattes af en Diktat, der ved Bedømmelsen blev at regne sammen med den mundtlige Prøve; denne sidste antages forøvrigt at kunne forblivo af samme Beskaffenhed som hidtil.

En anden Udtalelse gaar ud paa at forøge noget Timetallet i Tysk, men dog beholde Engelsk som Engelskliniens Hovedsprog.

En saadan, større eller mindre, Forandring i Tyskundervisningen vilde imidlertid kun have Betydning for Engelsklinien, for Disciple af Latinlinien ansees en Forøgelse af Timetallet i Tysk unødvendig, og Samarbejdet med den anden Linie udenfor de mundtlige Timer lidet ønskeligt; under Forudsætning af, at Undervisningen i Tysk fortsættes i Gymnasiet, formenes der nemlig ikke at være nogen Grund til at underkaste Latincleverne Prøve i Tysk Stil. Derimod foreslaaes der at forøge Timetallet

i Latin, da dette Fag ved den nuværende Ordning er bleven saaledes beklippet paa Begyndertrinnet, at en hel Del Elementer maa henskydes til Gymnasiet, medens den latinske Stil, den egentlige Prøve paa Tilegnelsen, som Examensprøve er henlagt til Middelskolens Afgangsexamen. Forøgedes Timetallet, maatte Brugen af Grammatik som Hjælpemiddel ved Afgangsexamen bortfalde.

7) a. Ansees den nuværende Ordning, hvorefter fra IV Middelskoleklasse Engelsk afløser Tysk som Hovedsprog paa Engelsklinien, for hensigtsmæssig, eller vil det være rigtigere at lade Tysk det hele Kursus igjennem forblive denne Linies sproglige Centralfag? Hvad bør i sidste Tilfælde opstilles som Undervisningens Maal i Tysk og Engelsk, og hvilket Time-tal bør tillægges hvert af disse Sprog?

Man antager, at det baade for at lette elevernes arbejde og for paa bedste maade at fremme deres aandelige udvikling gjælder ved sprogundervisningen at samle arbeidet mere end hidtil om ett hovedsprog for hver af linjerne, og at der kun i dette sprog bør kræves prøve i stil ved afgangseksamen, men da ogsaa en virkelig prøve. At dette sprog for engelsklinjen bør være tysk, anser man for utvilsomt. Den ordning, efter hvilken sprogundervisningen paa engelsklinjen fra 4de M. skifter tyngdepunkt fra tysk til engelsk, har ved denne skole altid været anset for uhensigtsmæssig, og man har i undervisningsplanen saavidt muligt søgt at raade bod herpaa ved at give tysk flere timer ogsaa i de høiere klasser. I en den 23de marts 1874 indgiven ansøgning om ret til at afholde middelskoleeksamen heder det herom:

»En afvigelse, som vi tillægger principiell vægt, bestaar i den noget forandrede ordning af sprog-undervisningen, som vi har søgt at gennemføre i vor middelskoles engelsklinje. Medens engelsk efter den for de offentlige skoler vedtagne

undervisningsplan er denne afdelings hovedsprog og i de tre øverste klasser af middelskolen optræder med henved det dobbelte timetal af tysk, har vi troet at handle i vor skoles interesse ved i engelsklinjen ligesom i middelskolens lavere afdeling saavidt muligt at beholde tysk som hovedsprog og fra det punkt, hvor engelsk indtræder, at tildele dette fag og tysk et omtrent lige timetal.«

Den her antydede ordning har skolen siden beholdt; erfaringen har vist, at man paa den maade har kunnet opnaa et for middelskolen nogenlunde tilfredsstillende resultat; hvorledes dette kan være muligt med normalplanens timetal, har man vanskeligt for at forstaa. Saalænge der ved afgangseksamen skal skrives stil i engelsk, er man nødt til at arbejde mere med engelsk, end man i sig selv anser for ønskeligt; men indrømmes det, at arbeidet med den sproglig-grammatiske undervisning bør samles saavidt muligt om ett enkelt sprog, og at dette for engelsklinjen maa være tysk, da maa fordringerne i engelsk indskrænkes og navnlig den engelske stil ved middelskole-eksamen bortfalde.

Det vil sees, at skolens stilling til dette spørgsmaal i det væsentlige falder sammen med, hvad derom er anført af overlærer D. F. Knudsen i hans i »Vor Ungdom« III, s. 320 fg. optagne votum. Man kan ogsaa i det væsentlige slutte sig til, hvad han foreslaar om timetal og eksamensfordringer for de to sprog. Dog antages timetallet for tysk i de to sidste aar, hvor det meste arbejde med stilen falder, og hvor tillige læsningen kan bringe mest udbytte, at burde sættes til 6 timer egentlig, om det fulde udbytte af arbejdets samling skal naaes. Der foreslaaes altsaa: For tysk i de lavere klasser som før (maaske dog, af hensyn til norsken, fra 2den M. istedenfor fra 2det halvjaar af 1ste M.), i 4de M., 5te M. og 6te M. 5—6—6 timer. For engelsk i 4de M., 5te M. og 6te M. 5—4—3 timer. Som maal for

tysk: Oversættelse af et digterverk, som forudsættes læst, ekstemporal-oversættelse af en forfatter, som ikke frembyder særegne vanskeligheder, og en let stil uden ordbog. For engelsk: Oversættelse af et opgivet (nærmere bestemt) kvantum af en læsebog med mundtlig retroversion samt en diktat.

7) b. »Vil under Forudsætning af, at Tysk bliver Engelsk-liniens Hovedsprog, Undervisningen deri fremdeles kunne være fælles for begge Linier, og hvad bør opstilles som dens Maal paa Latinlinien?»

Man kommer her ind paa det spørgsmaal, hvorvidt middelskolens sproglige centralfag paa begge linjer bør være det samme eller ikke. De fleste antager, at hovedsproget paa latinlinjen nødvendigvis maa være latin, og det saameget mere, som de, for at raade bod paa den altfor store centralisation i latinalgymnasiet (efr. spørgsmaal 19), anser det nødvendigt i nogen grad at forøge latinens timetal i middelskolen; de antager derfor, at der ved middelskolens afgangseksamen bør som hidtil kræves prøve i latinsk stil. Paa den anden side gjøres den betragtning gjældende, at latinens stilling i skolen (middelskole og gymnasium, og ikke mindst i dette sidste, for at skaffe den nødvendige plads for andre fag), mod erstatning ved universitetet bør indskrænkes saaledes, at det vilde være naturligt at udsætte prøven i latinsk stil til det hele latin-kursus's udgang, medens tysk som det sprog, hvor stilskrivningen inden middelskolen kan bringe mest udbytte, kunde vedblive ogsaa paa latinlinjen at være gjenstand for skriftlig prøve ved middelskoleeksamen. Hvis der ikke bliver spørgsmaal om en saa indgribende reform, anser imidlertid ogsaa denne fraktion (der forøvrigt kun bestaar af nogle faa) den bestaaende dobbelthed med stil

i to fremmede sprog ved middelskole-eksamen for saa mislig, at den vil foretrække enhver ordning med kun én stil ved afgangseksamen, uanseet hvilken stil der maatte komme til at bortfalde, og idet den, om latinen skal beholde sin stilling i skolen væsentlig uforandret, er enig i, at latinens timetal i middelskolen maa forøges. Forat der kan gjøres nogen reduktion i latingymnasiet, finder den ogsaa, at under disse omstændigheder den tyske stil maa bortfalde.

Om man gaar ud fra, at der ikke nu bliver spørgsmaal om nogen væsentlig reform i latinens stilling i skolen, hersker der altsaa enighed om, at prøven i latinsk stil ved middelskolens afgangseksamen bør beholdes, men at den tyske stil bør bortfalde, og at hovedvekten i tysk i de høiere klasser bør lægges paa litteraturlæsning.

Maalet i tysk for latinlinjen bør sættes ligt med, hvad der paa engelsklinjen kræves ved den mundtlige prøve. Til stiløvelser maa naturligvis engelsklinjen have særskilte timer; forøvrigt kan undervisningen i tysk være fælles for begge linjer.

8) a. *Vil det under Forudsætning af, at Timetallet i Latin afknaptes i Gymnasiet, være tilraadeligt at forøge det i Middelskolen og i hvilken Udstrækning?*

Man har ved denne skole, dels for at samle arbeidet, dels af hensyn til en hensigtsmæssigere ordning i gymnasiet, forøget latinens timetal i middelskolen til 8—9—8 timer i 4de M., 5te M. og 6te M. Flerheden mener, at dette timetal bør fastslaaes; andre vil for at kunne opnaa flere timer til norsk foretrække 7—8—8; andre anser 8—8—8 for det rimeligste, og at finde plads til mere vil vistnok være vanskeligt.

8) b. »Giver det til statarisk Læsning i Latin opgivne Pensum Anledning til Bemærkninger?»

Første bog af Cæsar er saameget længere end de øvrige, at denne bog ved bestemmelsen af det pensum, det skal lægges op, bør regnes lige med to af de øvrige. Det pensum, som skal lægges op, bør ikke forøges, om latin faar flere timer, men fordringerne til elementernes gjennemgaaelse bør skjærpes, og brugen af grammatik og latinsk-dansk ordbog som hjælpemiddel ved stilen til afgangsprøven bør bortfalde; først paa denne maade kan prøven faa virkelig betydning. At ophæve tilladelsen til at bruge dansk-latinsk ordbog ansees ikke tilraadeligt, naar opgaverne er fælles for skolerne, idet nemlig elevernes gløseforraad endnu kan være meget forskjelligt efter de forskjellige lærebøger, som er benyttede, og de forskjellige forfattere, som kan læses.

Fransk.

Fransk er valgfrit Fag i Middelskolen, men obligatorisk for dem, der gaa over i Realgymnasiet eller Latingymnasiet, saafremt de der ville læse dette Sprog; og da Fransk i begge Gymnasier læses med et forholdsvis ringe Timetal, forudsættes det, at Tyngdepunktet af Arbeidet med dette Sprog falder i Middelskolen. Her læses Fransk i de to øverste Klasser med henholdsvis 3 og 2 Timer, et Timetal, der ansees utilstrækkeligt til at lægge en sikker Grundvold for et videregaaende Studium. Der foreslaaes 4 i V og 2 i VI eller 3 i hver af disse Klasser.

For dem, der afslutte sin Skolegang med Middelskolen, vilde det formentlig være hensigtsmæssigt at tage Undervisningen paa en noget anden Maade; om de nu have et til Arbeidet svarende Udbytte af Undervisningen i Fransk ansees tvivlsomt.

9) a. Er den Kundskab, der opnaaes i Fransk i Middelskolen, tilstrækkelig som Grundlag for Undervisningen i Gymnasiet?

b. *Vilde det for de Disciple, der afslutte sin Skolegang med Middelskolen, være at foretrække, om den til Frank anvendte Tid lagdes til et af Skolens øvrige Fag, og i saa Fald hvilket eller hvilke?*

Hvad man i middelskolen kan udrette i fransk, vil blot blive en begyndelse, der alene kan have betydning for dem, der skal gaa videre i gymnasiet. Man maa opgive den forudsætning, som i sin tid den kgl. kommission af 1865 gik ud fra, nemlig at »tyngdepunktet af arbeidet med fransk vil falde i middelskolen.« Maalet i middelskolen bør ikke sættes høiere end til gennemgaaelse af det vigtigste af formlæren og læsning af en liden del af en læsebog; de disciple, for hvem middelskolen er borgerskole, bør ikke deltage i denne undervisning, men anvende tiden paa anden maade. Baade af hensyn hertil og af hensyn til de mange fag, som kræver plads i middelskolen, bør fransk udgaa af 5te M. og blot læses med 3 timer ugentlig i 6te M., hvor det for de allerflestes vedkommende er afgjort, om de skal afslutte sin skolegang ved middelskole-eksamen eller ikke, og hvor man altsaa kan indrette sig derefter. Til gjengjæld maa fransk faa forøgelse af timetallet i gymnasierne.

De elever, der benytter middelskolen som borgerskole, bør som sagt anvende de 3 timer, som efter dette forslag opføres til fransk for de øvrige, paa anden maade. Man antager, at én time ugentlig bør anvendes til praktisk regning (efr. svaret til spørgsmaal 13), men at der for de 2 andre timer bør opstilles flere alternativer at vælge mellem, saaledes at der gives nogen frihed til paa de forskellige steder at indrette sig efter de forskellige praktiske krav. Som ting, der kunde være tale om, nævnes: nogen kundskab i kemi og mineralogi, videre-

gaaende kundskab i engelsk, øvelser i skrivning og bogholderi.

Historie.

„Den historiske Undervisning i Middelskolen er i Almindelighed ordnet saaledes, at der i I læses eller fortælles en kortere Norgeshistorie og i II og følgende Klasser en sammenhængende Fremstilling af Verdenshistorien i Forbindelse med en udførligere Behandling af Nordens Historie, eller der læses i I og II Nordens Historie, i III til V en Lærebog i Verdenshistorien og i VI Repetition af begge. Mod hver af disse Ordninger er der gjort flere Indvendinger. Da Discipelen allerede i Forberedelsesskolen har hørt og gengivet de vigtigste fædrelandshistoriske Fortællinger, vil han i første Tilfælde komme til at gjennemgaa tildels det samme Stof tre, og regnes Gymnasiet med, fire forskellige Gange, hvilket ansees overflødig og tidsspildende; i andet Tilfælde undgaaes vistnok dette, men læses Nordens Historie forud for Verdenshistorien, rykkes hin paa en for det hele Resultat uheldig Maade ud af sin Sammenhæng; i begge Tilfælde forblive Disciplene i mange Aar uvidende om fremtrædende Personer og Begivenheder i den senere Del af Historien. En heldigere Ordning ansees det at ville være, om man strax i I kunde begynde med Verdenshistorien og lade Nordens Historie løbe jevnside hermed; men da de Lærebøger i Verdenshistorien, man hidtil har benyttet, ikke egne sig for Middelskolens laveste Trin, foreslaar man i I og II at læse en kortere, fragmentarisk Verdenshistorie som Indledning til en sammenhængende og mere systematisk Fremstilling deraf, og gjennemgaa denne sidste i Forbindelse med den udførligere Behandling af Nordens Historie. Om den systematiske Fremstilling af Verdenshistorien anføres, at den vel bør være sammenhængende, men dog kun for de større Nationers Vedkommende, at den blot bør indeholde de Hovedtræk, som skulle indprentes, og følgelig være indrettet saaledes, at den kan kræves lært med Nøiagtighed af alle Disciple. Opmærksomheden henledes derfor paa, at de historiske Lærebøger gives et saadant Omfang, at der ikke paalægges Disciplene et større Hjemmearbejde, end Faget med Rimelighed kan kræve. Der forudsættes, at Lærebogens Fremstilling suppleres dels ved Lærerens mundtlige Meddelelser, dels ved historiske Læsebøger.

10) *Ansees det hensigtsmæssigt at læse en kort, fragmentarisk Verdenshistorie som Indledning til en sammenhængende Fremstilling. — hvilket Omfang bør denne*

have, paa hvilket Trin bør den indtræde, og paa hvilken Maade vil den udvidede Undervisning i Nordens Historie bedst sættes i Forbindelse dermed?»

Efterat i 1ste M. Norges historie er gennemgaaet i tilslutning til det tidligere i 3dje forberedelsesklasse gennemgaaede, bør i slutningen af 1ste M. og i 2den M. læses en kort, fragmentarisk verdenshistorie som indledning til en sammenhængende fremstilling; lærebogen bør ikke have større, heller mindre omfang end Eriksens «En liden verdenshistorie» (133 sider). I 3dje M. til 6te M. gennemgaaes en sammenhængende fremstilling af verdenshistorien og ved siden heraf en udførligere fremstilling af nordenshistorien; flere mener, at denne fremstilling helst burde optages i den almindelige verdenshistorie, andre vilde ikke finde dette hensigtsmæssigt, atter andre anser dette spørgsmaal for temmelig ligegyldigt.

Den sammenhængende fremstilling af verdenshistorien maa med forsigtighed afpasses efter, hvad der bør kræves af historisk kundskab ved middelskole-eksamen. Fordringerne bør begrænses saaledes, at det, der kræves, med nogenlunde lethed kan gennemgaaes og indøves, paa samme tid som der bliver god tid for læreren til mundtlig og ved læsning at meddele mere stof, der kan have stor betydning for elevernes udvikling, uden at det stemmer med elevernes modenheds-standpunkt at det kræves igjen til en eksamen i historie. Den sammenhængende fremstilling bør (om ikke ogsaa nordenshistorien medtages) af omfang være adskilligt mindre end Nissens «Verdenshistoriens vigtigste Begivenheder»; idet den nemlig kommer som fortsættelse af en mere fragmentarisk fremstilling, vil meget af det lettere stof (anekdotiske fortællinger o. l.) komme til at gaa ud; hvis der skulde komme et tilsvarende

kvantum til af et vanskeligere stof, vilde fordringerne blive for store.

Rektor Eriksens »Norges, Sveriges og Danmarks historie« antages at være for udførlig for middelskolen, men passende for gymnasierne. Hvis den udførligere fremstilling af nordenshistorien ikke kan blive optaget i den historiske lærebog, skulde man ønske en udgave af rektor Eriksens bog, hvor den del af stoffet, der passende burde medtages i middelskolen, ved den typografiske anordning var udsondret fra det, som først burde læses i gymnasierne.

Geografi.

„Med Hensyn til Undervisningen i Geografi er der foreslaaet, at den allerede i I meddeles efter Bog, at den matematisk-fysiske Del sættes i Forbindelse med Undervisningen i Naturkundskab (se s. 24—25), og at den ene Time i V tillægges politisk Geografi, medens Timetallet i IV indskrænkes fra 3 til 2. Der antydes, at den hidtil almindeligst brugte Lærebog i Geografi er større end nødvendigt og vanskelig kan gennemgaaes med det tillagte Timetal.

11) I hvilket Omfang bør Undervisningen i Geografi meddeles, og hvorledes bliver dens Stof hensigtsmæssigst fordelt?

Her gjælder det samme som ved undervisningen i historie, at meget kan meddeles i timerne, som ikke i denne alder bør kræves igjen ved en eksamen. Pensum til den afsluttende eksamen bør begrænses ganske anderledes end hidtil.

Efterat i 2den og 3dje forberedelsesklasse Norden noget fuldstændigere og det merkeligste ved de europæiske lande er gennemgaaet, bør der i 1ste M. læses et udtog af geografien i sammenhæng; efterat saaledes Europas geografi er gennemgaaet to gange, bør man i 2den M. efter en noget udførligere lærebog begynde paa de frem-

mede verdensdele. Det ansees ikke heldigt saaledes som hidtil at begynde i 2den M. med den skandinaviske halvø, hvor fremstillingen skal være mest udførlig; denne del bør opskydes til 4de eller 5te M.

Naturkundskab.

„Den naturhistoriske Undervisning i Middelskolen skal være afsluttende; men Stoffet er saa rigt, at man nødvendigvis maa begrænde sig stærkt. Der kunde være Tale om to forskjellige Ordninger, idet man enten kunde indskrænke sig til eet eller to Fag, som da kunde læses i større Udstrækning, eller man kunde beholde alle de Fag, som Skoleloven nu opstiller. I første Tilfælde vilde Undervisningen blive mere ensidig, end ønskeligt er, og Discipelen vilde unddrages en Kundskab, som det i vor Tid vilde være ham et stort Savn at undvære. Medtages alle Fag, maa man afholde sig fra en i Detaljen gaaende Fremstilling og indskrænke sig til et sammenhængende Overblik.

Angaaende Zoologiens og Botanikens Berettigelse som Skolefag synes der ikke at raade nogen Tvivl. Zoologien byder et Stof, der ligger Barnet nær; den store Rigdom af Livsytringer og Formernes Mangfoldighed vækker Barnets Interesse og gjør dette Fag særlig skikket for den første Undervisning i Naturhistorie. Botanikens Værd som Undervisningsfag ligger for en stor Del i den Lethed, hvormed Planterne kunne tilveiebringes og undersøges, af hvilken Grund den mere indgaaende Beskrivelse og Systematisering her frembyder sig i højere Grad end i Zoologien. I begge Fag vil Undervisningen kunne bringe godt Udbytte, uden at der i betydelig Grad lægges Beslag paa Disciplenes Hjemnearbejde.

Til Mineralogi anvendes i Høiden 10 à 12 Timer. At udelukke denne Disciplin vilde saaledes ikke lette Arbeidet synderligt; ogsaa her erhveres Kundskaben væsentlig paa Skolen gennem Iagttagelse og Beskrivelse af Naturgjenstandene selv. Desuden gjør Hensynet til den fysiske Geografi, at man nødig undværer den Smule Mineralogi, som nu læres i Middelskolen. Derimod antages Læren om Jordens geologiske Bygning at burde bortfalde.

Den almindelige og stadige Interesse, som Fysiken vækker blandt Disciplene, synes at vise, at Faget passer for dette Trin. Experimentet, som altid maa ledsage Foredraget af Fysik, binder Opmærksomheden og giver en ypperlig Anledning til at slutte fra Aarsag til Virkning; den Øvelse, Discipelen derved faar i stringent Tænkning og Nøiagtighed i Udtryksmaaden, maa ansees

for at være af stor Vigtighed i pædagogisk Hensende. Efter den nugældende Praxis ansees den første Halvdel af Christies Lærebog (til Afsnittet om Ligevægt og Bevægelse) som obligatorisk, medens den valgfri Del omfatter forskellige Afsnit af den anden Halvdel af Bogen. Antallet af dem, der underkaste sig Middelskoleexamen i den valgfri Del, er lidet, og omend nogle flere overvære Undervisningen heri, saa er det dog kun et lidet Mindretal, hvem denne Undervisning kommer tilgode. Til Gjennemgaaelsen af det som valgfrit anseede Pensum kræves ogsaa mere Tid, end Planen tillægger samme, saaledes at der neppe bliver Tid til en ordentlig Repetition. Der vilde derfor sandsynligvis ikke tabes meget ved at ophæve den særlige Undervisning i den valgfri Del af Fysiken, medens der vilde vindes meget ved at inddrage de Timer, som før have været anvendte hertil, under den almindelige Undervisning i Naturfagene.

Man tror saaledes, at følgende Ordning af Undervisningen i Naturkundskab vilde være heldig: Timetallet beholdes uforandret. Gjennemgaaelsen af Zoologi og Botanik fuldendes i IV; (dog anvendes ogsaa i V og tildels i VI Sommertiden til praktisk Botanik). Den valgfri Del af Fysiken sløifes, og de ledige Timer anvendes til den almindelige Undervisning i Naturkundskab og til matematisk-fysisk Geografi, hvis Fænomener tildels omtales og bedst forklares under Fysikundervisningen. Fysiken (omfattende et Pensum, der omtrent svarer til den første Halvdel af Christies Fysik) samt Mineralogi gennemgaaes i V (3 Timer). I VI (3 Timer) læses den matematiske og den almindelige fysiske Geografi, og det hele Pensum i Naturfag repeteres.

- 12) a. Ansees det hensigtsmæssigt, at Middelskolen istedetfor som nu at sprede sig over samtlige Naturfag, indskrænker sig til een eller begge naturhistoriske Discipliner (Zoologi og Botanik);
- b. at enten Mineralogi eller Grundtræk af Jordens geologiske Bygning eller begge udelukkes;
- c. at der gjøres nogen Forandring i Fordelingen af de Afsnit af Fysiken, der ere henlagte til den obligatoriske eller til den valgfri Del, eller bør Valgfriheden ophæves med eller uden Udvidelse af det obligatoriske Pensum, og hvorledes antages i Tilfælde de ledige Timer at burde anvendes?

d. *Bør Undervisningen i den fysisk-mathematiske Geografi sættes i Forbindelse med Undervisningen i Fysik?*

e. *Hvilken Forandring i Undervisningstidens Fordeling mellem disse Discipliner antages en forandret Ordning at maatte medføre?*

Paa disse spørgsmaal har vedkommende faglærere givet følgende svar:

»12 a. Man slutter sig fuldstændig til, hvad der i præmisserne til spørgsmaalene er udtalt om botanikens og zoologiens værd som skolefag og kan derfor ikke finde det tilraadeligt at lade nogen af disse discipliner udgaa af middelskolens fagkreds. Det samme gjælder med hensyn til fysiken, der har vist sig i særlig grad at passe godt i skolen paa dette trin.

12 b. Idet man gaar ud fra, at undervisning i mineralogi kun bringer et lidet tilfredsstillende udbytte, naar kundskab i kemi ganske mangler, antager man af hensyn til de mange fag, som trænger hinanden i middelskolen, at mineralogi og dermed naturligvis ogsaa grundtræk af jordens geologiske bygning» bør udelukkes. Man vil hermed vistnok ikke indspare megen tid, men dog antageligvis mere, end der i spørgsmaalets præmisser forudsættes.

12 c. Man mener, at den hele fysik dammer en sammenhængende kjede, hvor intet led uden skade kan overspringes, og antager derfor, at valgfriheden bør ophæves og fysiken læses i sin helhed, men efter en mindre lærebog end hidtil, saaledes at denne fuldstændige gennemgaaelse af fysiken ikke bør kræve betydelig mere tid end tidligere gennemgaaelsen af den obligatoriske del.

12 d. Læsningen af den mathematisk-fysiske geografi bør opsættes til 6te klasse, altsaa efterat fysiken er gjen

nemgaaet; men det anses ikke ønskeligt, at undervisningen i denne del af geografien skilles fra undervisningen i almindelig geografi.

12 e. Nogen forandring i undervisningstidens fordeling vil efter det her foreslaaede ikke være nødvendig, undtagen forsaavidt de timer, som tidligere anvendtes til mineralogi og geologi, bliver at lægge til fysiken, hvortil ogsaa maa lægges den ene time ugentlig, som tidligere den valgfrie del af fysiken har havt i 6te middelklasse, medens den tilsvarende time i 5te middelklasse antages at kunne afstaaes til andre fag.»

En enkelt lærer har den opfatning, at middelskolen som borgerskole betragtet ikke fuldstændig vil kunne løse sin opgave, saalænge der ikke meddeles nogen undervisning i kemi. Han mener altsaa, at der bør gives ialfald de elever, der benytter middelskolen som borgerskole, adgang til saadan undervisning; men da antager han tillige, af nærliggende grunde, at mineralogi og geologi ikke bør udgaa for disse elever.

Idet undertegnede bestyrere i det væsentlige slutter sig til de af vedkommende lærere afgivne svar til foranstaaende spørgsmaal 12 a—c (den ene af os dog ikke uden adskillig tvil om rigtigheden af at medtage fysik allerede i middelskolen), skal de dog fremholde, at de ikke anser det muligt at skaffe 3 timer til naturfag i 6te M. Ved denne skole har man hidtil, naar den valgfrie del af fysiken ikke læses, kunnet nøie sig med følgende timetal for naturfag fra 2den M. til 6te M. 1—2—2—3—2; man indrømmer inidlertid, at en ordning med 1 time ugentlig i 2den M. er en nødhjælp, der kun kan forsvares derved, at man ikke paa anden maade har kunnet opnaa, hvad man har anset for en rimelig skoletid for denne klasse (5 timer daglig, gymnastik og sang medregnet). I 6te M. har der

ogsaa stadig været klaget over, at der blev knap tid til repetitionen.

Til slutning heuledes opmærksomheden paa det ønskelige i, at der i tilknytning til undervisningen i naturfag gennem foredrag af en læge kunde blive gjort rede for de vigtigste resultater af sundhedspleien; skolens læge, hr. stadsfysikus Bidenkap, der selv har foredraget sundhedspleie paa krigsskolen, antager, at dette kunde gøres med meget udbytte i 10—15 timer.

Mathematik.

„De Anker, der har været førte mod Undervisningen i Mathematik i Middelskolen, gaa ud paa, at Fordringerne tildels ligge over Normalalderen, saaledes at sætte Opgaverne i Ligning, kvadratiske Ligninger og Polygonberegning, endvidere at Bogstavregning drives i en Udstrækning, der ikke staar i det rette Forhold til Middelskolens Opgave som Borgerskole, og at praktisk Regning i utilbørlig Grad forsømmes. Der foreslaaes at læse Bogstavregning, Brøk, Decimalbrøk, Proportioner, Ligninger med een ubekjendt Størrelse efter en Lærebog, som i Omfang svarer til Bonnevis Geometri. I Geometri foreslaaes først et kort Kursus i Figurtegning, idet man benytter Bonnevis Geometri, hvis Definitioner læres udenad; derpaa læses de fire første Bøger deraf med saadanne Opgaver, som kunne løses af Disciplene selv. Ved en saadan Ordning antages Timetallet i hver af de tre øverste Klasser at kunne nedsættes til 5 Timer egentlig.

I Modsætning til den Anskuelse, at Fordringerne i Mathematik, specielt Opløsning af Ligninger, ligge over Normalalderen, anføres dog, at Ligninger kunne auvendes ved de allersimpleste Opgaver, og at denne Øvelse maa henregnes til de mest hensigtsmæssige for det Øiemed, som den matematiske Undervisning i Skolen tilsigter. For Bibeholdelsen af 2den Grads Ligninger taler, at Theorien snart er lært, og at Udelukkelsen af denne Del af Algebraen vilde stænge Adgangen til en stor Del vigtige, fornemmelig geometriske Anvendelser, der ingenlunde falde Disciplene vanskelige.

Med Hensyn til de paa pegede specielle Mangler anføres, at de, forsaa vidt som de virkelig ere tilstede, ikke saa meget ere at søge i Skolens Plan eller Examensreglementet som i de benyttede Lærebøger og den Undervisningspraxis, som deraf har udviklet sig. Den nu almindelig benyttede Lærebog kan ved sin

righoldige Samling af tildels vidtløftige Exempler i Bogstavregning vistnok antages at have givet Anledning til, at der ved flere Skoler er bleven ofret for megen Tid paa saadanne Øvelser som: Regning med Polynomer, Summation af Brøkdtryk, Reduktion af Udtryk med Rodstørrelser og Kvadratuddragning af Polynomer. Den herigjennem erhvervede Færdighed kommer vistnok til Nytte ved den videregaaende Undervisning i Gymnasiet; men de Anvendelser, som det matematiske Kursus i Middelskolen giver Anledning til, synes ikke at staa i Forhold til saa vidtløftige Forøvelser, der altsaa for de Disciple, der benytte Skolen som blot Middelskole, maa ansees for mindre frugtbringende; de kunne vel ikke ganske sløifes, men bør indskrænkes til de lettere Exempler og kun betragtes som et Middel dels til Indøvelse af de matematiske Theorier, dels til Løsning af de Problemer, der naturlig falde ind under det for Middelskolen begrænsede Kursus. De for en videregaaende Undervisning nødvendige Øvelser have sin Plads i Gymnasiet. Derimod vilde det være ønskeligt, at den arithmetiske Undervisning baseredes paa et noget fastere theoretisk Grundlag, end den benyttede Lærebog giver, saaledes at der fordredes fuldstændig Forstaaelse og Begrundelse af alle de Sætninger, som anvendes. Dog kunde der ikke blive Tale om at give nogen fuldstændig Udvikling af Læren om negative eller irrationale Størrelser.

Den Anke, at Disciplene ved Udgangen af Middelskolen mangle den tilbørlige Færdighed i Regning, specielt Hovedregning, tør tildels have sin Grund i en Misforstaaelse af Middelskolens Øiemed. Da Middelskolen som Almenskole ikke forbereder for nogen bestemt Livsstilling, kunne de Kundskaber og Færdigheder, den meddele, heller ikke gaa i nogen mere speciel Retning. Hovedvægten maa i ethvert Tilfælde lægges paa Forstaaelsen, og enhver Færdighed, der paa dette Trin kun kan tilegnes paa mekanisk Maade, maa udelukkes. Hvis der tidligere er drevet for lidet paa Regning i de høiere Klasser, have de senere Examensopgaver antageligvis rettet derpaa. Derimod ansees det nødvendigt af Hensyn til de Disciple, der ikke gaa over i Gymnasiet, at Examensreglementet fordrer Kjendskab til Beregning af de vigtigste stereometriske Legemers Kubikindhold og Overflade. Disse Beregninger vilde foruden ved sin praktiske Nytte have Betydning derved, at de vilde aabne Disciplene et frugtbart Felt for Anvendelsen af deres Kundskaber i Algebra og Geometri. Imidlertid vilde disse Øvelser være mindre nødvendige for de Disciple, der ere bestemte for Gymnasierne; forsaavidt der skulde blive Spørgsmaal om nogen særskilt Undervisning i Regning for den ene Linie, kunne de altsaa passende henlægges til samme.

Om en Indskrækning i det Timetal, der i Middelskolen er tillagt de mathematiske Fag, bør der efter en saadan Ordning ikke være Tale; den vilde nemlig medføre en Forøgelse i Hjemmearbeidet, der med det nuværende Timetal antages at burde udgjøre 15 à 20 Minuter daglig.

13) a. *Er den Udstrækning, hvori Bogstavregning nu drives i Middelskolen, overensstemmende med Middelskolens Plan, eller bør den indskrænkes for at give Plads for en mere rationel Undervisning i Arithmetik?*

b. *Antages Undervisningen i Regning i Middelskolen mere end hidtil at burde imødekomme det praktiske Livs Krav, navnlig saaledes, at den ogsaa kom til at omfatte stereometriske Legemers Udmaaling og Beregning?*

c. *Bør Fordringerne i Mathematik ned sættes for nogen af Middelskolens Linier, og kan Timetallet i samme Forhold indskrænkes?»*

Paa disse spørgsmaal har vedkommende lærere givet følgende svar:

»13 a. Som det formentlig nu er bleven almindelig praksis ved skolerne, drives vistnok bogstavregningen i en større udstrækning, end det i sig selv er nødvendigt og ønskeligt. Dette bør forandres, og specielt nævnes som gjenstand for indskrækning: summationer af brøkdtryk og kvadrat-uddragning af polynomer. Endvidere antager man, at der ikke bør forlanges løsning af ligninger, der indeholder flere end 2 ubekjendte, ei heller ligninger med bogstav-koefficienter. Derimod ansees det nødvendigt, at ligninger af 2den grad gennemgaaes i middelskolen.

Om der ved spørgsmaalets »en mere rationel undervisning i arithmetik» menes en undervisning i arithmetik, ved hvilken »bogstav-beviser» medtages, da ansees en saadan ikke tilraadelig; naar satsens mening forklares og

dens rigtighed paa iøvrigt tilfredsstillende maade konstateres ved hjælp af tal-eksempler, maa det ansees for tilstrækkeligt. Dog bør det kræves, at eleven kan udtrykke sætningerne selv ved hjælp af bogstaver.

13 b. Det maa ansees nødvendigt, at regneundervisningen i middelskolen, ialfald for dem, der ved middelskole-eksamen agter at afslutte sin skolegang, ogsaa kommer til at omfatte udmaaling og beregning af de almindelige stereometriske legemer saavel som opgaver vedrørende legemers specifikke vegt.

13 c. Som paavist i svar til sp. 12 a bør bogstavregning ikke kræves i den udstrækning som hidtil; forøvrigt kan ingen indskrænkning gjøres i arithmetik. I geometri kan der gjøres endel mindre indskrænkninger, uden at derved gjøres noget brud paa den indre sammenhæng: i læren om lignedannede polygoner bør kun behandles triangler, og i læren om regulære polygoners behandling bør man indskrænke sig til kun at behandle indskrevne polygoner. Den tid, som herved indspares, vil rigtignok ikke være stor, men det vil dog tjene til at gjøre det hele lettere at overskue. Timetallet for matematik og regning antages at kunne indskrænkes til 5—5 i 3dje M. og 4de M. istedenfor normalplanens 6—6. Yderligere indskrænkning ansees ikke tilraadelig; den tid, som indspares, trænges til praktisk regning, navnlig hvis »praktisk udmaalingslære» skal kræves af alle elever.

Til disse faglærernes svar til spørgsmaalene 13 a—c skal bestyrelsen knytte følgende bemærkninger:

Normalplanens timetal har ved denne skole efter samraad med vedkommende lærere og skolens tidligere inspektører for realfagene, de hrr. direktør Berner og overlærer Høyer, været indskrænket med 1 time egentlig i de 4 øverste klasser. Efter den erfaring, man ved denne ord-

ning har gjort, har det i det sidste aar vist sig nødvendigt at opføre normalplanens 6 timer i en af de to øverste klasser. Af lærernes svar fremgaar, at de finder ogsaa dette for knapt, og at de anser 6 timer nødvendige i begge de øverste klasser. Efter vor mening bør matematikken ikke have mere end 5 timer ugentlig i nogen klasse. Naar man ser hen til, hvad der i andre lande kan udrettes med et mindre timetal, skulde man tro, at en forandring i undervisningens metode kunde gjøre ensaadan indskrænkning i timetallet mulig. Ansees dette ugjærligt, bør man ved nærværende revision af skoleordningen fastsætte fordringerne saaledes, at et rimeligt timetal opnaaes. Den praktiske udmaalingslære vil have mindre betydning for dem, der senere i gymnasiet kommer til at læse stereometri, og bør derfor kun opføres for de elever, der benytter middelskolen som borgerskole, (i en af de timer, da de andre har fransk, cfr. svaret til spørgsmaal 9 a og b).

Tegning.

„Ifølge Reglementet for Middelskolernes Afgangsexamen § 8 have Disciple paa Latinlinien ved Afgangsexamen at udarbejde Prøvetegninger. Disse Disciple erholde imidlertid Undervisning i Tegning kun indtil III; der er altsaa, naar de underkaste sig Afgangsexamen, hengaaet tre Aar, hvori de ikke have erholdt Undervisning i dette Fag. Fordringen synes derfor urimelig; enten antages Prøven at burde bortfalde, eller Undervisningen at burde fortsættes op igjennem Klasserne.

14) a. Ansees det i Lovens § 14. ¹¹ opstillede Maal for Undervisningen i Tegning passende?

b. Ansees Bestemmelserne i det midlertidige Reglement for Middelskolens Afgangsexamen § 8 for hensigtsmæssige, navnlig Bestemmelsen om, at Disciple paa Latinlinien, der kun erholde Undervisning i Tegning til III incl., ved Afgangsexamen have at udarbejde Prøvetegninger, og hvorledes bør i saa Fald Under-

visningen i Tegning og Afgangsprøven i samme anordnes?

c. Ansees det af det Offentlige udgivne Tegneapparat for hensigtsmæssigt til Brug i Middelskolen?

d. Vil det være ønskeligt, at Overbestyrelsen bestemmer Opgaverne i Tegning til Afgangsexamen, og hvorledes bør disse indrettes?

Paa disse spørgsmaal har vedkommende lærere afgivet følgende svar:

»14 a. Idet man gaar ud fra, at der til tegning paa engelsklinien bør anvendes 2 timer ugentlig i de sidste 3 aar, antager man, at maalet bør bestemmes saaledes: at eleven kan gjengive et ikke altfor vanskeligt ornament og har øvelse i projektionstegning uden hjælpeplan.

Meningerne er noget delte om, hvorvidt det er heldigt, at øvelse i projektionstegning skal kræves; men alle er enige om, at dersom projektionstegning skal medtages, maa det være i den simpleste form.

14 b. Man antager, at der paa latinlinjen bør anvendes 1 time ugentlig i de 3 sidste aar til tegning, og at maalet her maa bestemmes saaledes: at eleven kan gjengive et simplere ornament.

Saalænge man paa latinlinjen ikke har tegning i 4de til 6te M., bør der heller ikke afholdes nogen prøve heri ved middelskole-eksamen.

14 c. Det af det offentlige udgivne tegneapparat ansees ikke i sin helhed som hensigtsmæssigt for middelskolen, da det er baseret paa det stigmografiske system og saaledes mindre skikket til at udvikle øiemaalet, som paa de første trin netop maa være det væsentlige. Det savner ogsaa for meget grundformerne for en fremadskridende tegneundervisning og findes ogsaa af denne grund lidet skikket for de lavere middelklasser.

14 d. Det maa ansees som et betydeligt stød fremad, at opgaverne i tegning til afgangsprøven er fælles for landets samtlige middelskoler. Man skulde imidlertid anse det heldigt, om tegnelærere inden middelskolen kunde enes om og fremkomme med flere udkast til afgangsprøvetegninger, hvoraf da overbestyrelsen kunde gjøre det endelige udvalg.»

Bestyrelsen slutter sig til de anførte svar til spørgsmaal 14 a, b og d; om spørgsmaal 14 c kan den ingen mening have.

Skrivning.

„Det er bemærket, at Maalet for Undervisningen i Skrivning „en ren og tydelig Haandskrift“, ikke kan naaes, naar Undervisningen deri standser i III. Methodiske Øvelser i Hurtigskrift (d. e. rask Haandskrift) antages at burde fortsættes op igjennem Skolen en halv Time ugentlig.

15) a. *Bør Undervisningen i Skrivning udstrækkes ogsaa til de tre øverste Middelskoleklasser, og hvorledes bør den i Tilfælde indrettes?*

b. *Bør der ved Afgangsexamen udfærdiges Prøveskrift, og Karakteren derfor medregnes i Hovedkarakteren?»*

a) Undervisningen i skrivning bør fortsættes i 4de M., høiere oppe vil det neppe være muligt at skaffe plads derfor. I alle klasser bør opmærksomheden være henvendt paa disciplenes skriftlige arbejder baade hjemme og paa skolen, at de udføres med omhu og orden, og ikke saaledes, at en ren og tydelig haandskrift umuliggjøres. Der bør, ikke altfor sjelden, gives særskilt karakter for den maade, hvorpaa opgavebøgerne føres.

b) Der bør ved afgangsexamen og ligeledes ved aars-eksamen i 5te M. udfærdiges prøveskrift, og karakteren, der bliver at bestemme efter prøveskriften, sammenholdt med de skriftlige besvarelser, bør medregnes i hovedkarakteren.

Middelskolens afgangseksamen.

- 16) *«Er der i Reglementet for Middelskolens Afgangsexamen Bestemmelser, der antages at burde forandres, som: Tiden, der indrømmes til Opgavernes Besvarelse, Hjælpebidler, Kontrol o. s. v.?»*

Om tiden bemærkes, at medens det ansees nødvendigt, at der til prøven i frihaandstegning kræves 4 timer, antager man, at prøven i projektionstegning bør kunne klares paa 2 timer.

Om hjælpemidler har man allerede udtalt sig i svarene paa spørgsmaal 7 a og 8 b, hvortil henvises.

- 17) *«Give de af Overbestyrelsen bestemte Fællesopgaver til den skriftlige Del af Middelskoleexamen Anledning til Bemærkninger?»*

Om opgaverne i norsk har man udtalt sig i svar til spørgsmaal 6 a. De øvrige fællesopgaver har vistnok ogsaa tildels givet anledning til bemærkninger, men ikke saameget i de senere aar, og da man i det hele finder, at man med fællesopgaverne mere og mere er kommen i det rette spor, finder man ikke anledning til at gaa nøiere ind paa dette spørgsmaal.

Klasse-kombination.

- 18) *«Hvorledes lader hel eller delvis Klasse-Kombination i de mindre Middelskoler, hvor saadant af økonomiske Grunde er nødvendigt, sig gennemføre med forholdsvis mindst Ulempe?»*

Herom har man ved denne skole ingen erfaring.

II. Gymnasierne.

a. Latingymnasiet.

„Ved Oprettelsen af en Middelskole som Fællesskole for alle Disciple saavel dem, der ville uddanne sig for en høiere borgerlig Virkekreds som for dem, der forberedes for de akademiske Studier, er Tyngdedunktet for den klassiske Undervisning bleven henlagt til de tre sidste Skoleaar. Af Latingymnasiets 94 ugentlige Timer har Latin og Græsk 52.

Denne Centralisation har medført, at flere af de Undervisningsgjenstande, som for Tiden høre med til Gymnasiets Fagkreds, paa en betænkelig Maade trænges i Baggrunden, medens andre ingen Plads have kunnet faa, ikke engang saavidt, at den forhen opnaaede Kundskab har kunnet vedligeholdes. Det første gjælder navnlig Religionsundervisningen, det sidste Tysk og Geografi.

For at en Forandring i disse Forhold skal kunne ske, er det blevet foreslaaet at indskrænke den klassiske Undervisning. Om en Formindskelse af de græske Timer kan der dog, efter at dette Sprog kun læses i tre Aar og med tvivlsomt Udbytte, ikke være Tale; men i de latinske Timer antages det, at der kan ske noget Afslag, fornemmelig hvis man bestemte sig til at udvide Time-tallet i Middelskolen. I saa Fald maatte dog det til statarisk Læsning i Latingymnasiet opgivne Kvantum afkortes; ogsaa med det nuværende Timetal ankes der over, at Tiden er for kort til en nøiagtig Gjennemgaaelse af det hele Pensum.

19) *Kan Timetallet i Latin i Gymnasiet indskrænkes, og hvilke Forandringer bør i saa Fald foretages ved det til statarisk Læsning opgivne Pensum?*

Man indrømmer, at den sterke centralisation har været til fortrængsel for andre berettigede krav. Som saadanne krav, der ikke vel kan afvises, nævnes: Religionsundervisningen maa faa flere timer*), ligesaa græsk og

*) Skolens bestyrelse udtalte i sin tid i en betænkning angaaende religionsundervisningen i gymnasierne (skolens program for 1878 s. 7) „at det, selv om undervisningsstoffet ikke blev forøget, af flere grunde vilde være rigtigt at give „religion“ 2 ugentlige timer i hver af de tre gymnasialklasser istedenfor som nu kun i den ene.“ Vi antager fremdeles, at ved den forestaaende revision dette krav for begge gymnasier maa staa i første række.

fransk, og tysk maa faa 1 time ugentlig i alle tre aar. Skal disse krav kunne tilfredsstilles, vil det blive nødvendigt at indskrænke timetallet i latin temmelig betydelig, og man har under forudsætning af, at timetallet forøges, som af flertallet foreslaaet, i middelskolen, ment at kunne gaa saa langt ned som til 8—8—8 timer ugentlig i de tre aar istedenfor normalplanens 11—10—10.

Man kunde vistnok med god grund endnu ønske optaget nogen undervisning i naturfag og særskilte timer i geografi; men der sees ikke nogen udvei til at skaffe plads herfor, saalænge tyngdepunktet for den klassiske undervisning er skudt saa høit op, og undervisning i græsk kun gives i de 3 sidste aar. Et mindretal ønsker vistnok (smlgn. svar til spørgsmaal 7 b), at latinen skal indskrænkes til 6 timer ugentlig gjennem det hele kursus; men en saadan indskrænkning auser flerheden i sig selv aldeles utilraadelig, og heller ikke tror den (smlgn. svar til spørgsmaal 6 b), at der ved den nu forestaaende revision bør blive spørgsmaal om en reform, der paa en saa indgribende maade vilde forandre »den lærde skoles» karakter.

Som dele af pensum, der kunde udgaa, naar latinens timetal indskrænkes, er nævnt 24 kapitler af Ciceros taler (2den og 4de katilinariske tale) og én bog af æneiden. Af Sallust bør ikke kræves baade Catilina og Jugurtha. Da vistnok en større reduktion vil blive nødvendig, har enkelte ment, at en del af pensum bør lægges op som blot kursorisk gennemgaaet, en ordning, der dog af flere antages at ville støde paa store vanskeligheder.

20) *Hvilke Erfaringer har man gjort om Udbyttet af Undervisningen i Græsk?»*

Den vundne erfaring taler for, at man ved den nuværende ordning af undervisningen i græsk kan naa om-

trent det samme resultat, som efter den tidligere ordning; men der bliver ligesaa lidet nu som tidligere tilstrækkelig tid hverken til den rolige dvælen ved læsestoffet, som er nødvendig, for at dette i fuldt maal skal kunne bære saadan frugt for disciplenes dannelse, som det i sig selv er saa skikket til, eller til saadanne øvelser, som er en nødvendig betingelse for et nogenlunde tilfredsstillende herredømme over sproget. Hertil kommer ogsaa, at det maal, man efter den ældre skoleordning kunde naa i græsk, var aldeles utilfredsstillende i sammenligning med, hvad der i flere andre lande udrettes, og med hvad der efter vor mening burde udrettes i dette fag, der — paa grund af den græske litteraturs historiske stilling og dens indre værd — i saa særegen grad er skikket til at danne et hovedgrundlag for den historiske og æsthetiske side af den almindelse, som den høiere skole skal formidle. Derfor anser vi det ganske nødvendigt, forat latin-gymnasiet eller den »klassiske skole» tilnærmelsesvis skal komme til at løse sin opgave, at undervisningen i græsk enten betydelig udvides, eller, hvis dette maatte findes ugjærligt, bliver fortsat ved universitetet, derved at græsk i ikke ringe udstrækning optages ved 2den eksamen enten som obligatorisk fag eller i det mindste som ækvivalerende med et nogenlunde betydeligt pensum af andre fag.

Nyere Sprog.

„I Gymnasiet læses nu Fransk og Engelsk; disse Sprog ere dog alternative, saaledes at der er Adgang til at læse Fransk i tre Aar med 2 ugentlige Timer eller Engelsk i de to sidste Aar med 3 ugentlige Timer. Tysk afsluttes i Middelskolen. Ved denne Ordning er man gaaet ud fra, at Disciplen i Middelskolen vilde opnaa den Kundskab i Tysk, som Studenten bør besidde, og at denne Kundskab skulde vedligeholdes ved kursorisk Læsning nu og da i en af de franske eller engelske Timer. Det fremgaar imidlertid af flere Erklæringer, at dette Maal ikke naaes, og selv med et forøget Timetal i Middelskolen paa Grund

af Disciplenes ringe Modenhed paa det Trin ikke vil kunne naaes, og at den Udvei, som er anvist til Kundskabens Vedligeholdelse, ikke kan anvendes, da de Fag, hvorfra Timerne skulde tages, ere de, som have mindst at undvære. I Virkeligheden læses altsaa kun eet af de nyere Sprog i Gymnasiet obligatorisk, og selv dette med et saa indskrænket Timetal, at det opstillede Maal kun med Vanskelighed kan naaes. Heri ansees det nødvendigt at foretage en Forandring. Idet man gaar ud fra, at nyere Sprog nu som tidligere bør udgjøre en integrerende Del af den høiere Skoles Fagkreds, foreslaaes der at gjøre Tysk og Fransk til obligatoriske Fag i Gymnasiet og lade Engelsk som før være valgfrit. Maalet for Undervisningen i Fransk antages at burde forblive det samme som hidtil, i Tysk Extemporaloversættelse af et forhen ikke læst Stykke af en vanskeligere Forfatter enten alene eller i Forbindelse med Oversættelse og Fortolkning af et lidet Udvalg af tyske Klassikere, som i Skolen forudsættes læst statarisk.

21) a. *Har det vist sig, at Disciplene ved Udgangen af Middelskolen ere i Besiddelse af den Kundskab i Tysk, som Studenten bør besidde, og har denne Kundskab kunnet vedligeholdes i Gymnasiet uden specielt dertil henlagte Timer?*

Disciplene antages ved udgangen af middelskolen at være fuldt saa vel hjemme i sin tyske grammatik som tidligere en student ved examen artium, men ikke at have saamegen læsning og saa stort gloseforraad. Kundskaben i tysk trænger derfor i høi grad til at vedligeholdes og udvides; men dette kan ikke ske uden særlige timer i gymnasierne. Dette vil efter den her foreslaaede ordning af tysk-undervisningen i middelskolens latinlinje være saameget mere nødvendigt.

21) b. *Bør Fransk og Engelsk være alternative Fag i Latinalgymnasiet?*

Fransk bør kræves af alle latinalgymnasiets elever og bør ikke stilles valgfrit ved siden af engelsk.

21) c. *«Ifald disse Spørgsmaal besvares benægtende, hvorledes bør Undervisningen i nyere Sprog ordnes i Latingymnasiet?»*

For fransk bør timetallet forøges fra 6 til 9 ugentlige timer i gymnasiets 3 aar; eksamensfordringerne bør opføres som af overlærer D. F. Knudsen foreslaaet: en skriftlig prøve i at oversætte et lettere stykke og mundtlig prøve i oversættelse af et par hovedverker af den dramatiske litteratur, som maatte lægges op til eksamen.

Til tysk bør anvendes 1 time ugentlig i de tre aar. Til prøven bør lægges op nogle hovedverker af litteraturen, som er statarisk gennemgaaede; ved siden heraf kan der eksamineres i ekstemporal-oversættelse som hidtil. Der bør derimod ikke kræves mundtlig oversættelse af norske eksempler.

Engelsk bør være valgfrit; eksamensfordringerne de samme som hidtil.

Modersmaalet.

„Med Hensyn til Undervisningen i Modersmaalet har man fremhævet den Anomali, at medens den Kundskab, Middelskolen meddeler deri, kontrolleres baade ved en mundtlig og skriftlig Prøve, har man for Gymnasiets Vedkommende indskrænket sig til skriftlig Besvarelse af en Opgave af almindelig ræsonnerende eller historisk Indhold og en mundtlig Prøve i Oldnorsk; derimod bliver Undervisningen i Oplæsning, almindelig Stillære og Æsthetik samt Fædrelandets Literaturhistorie ukontrolleret. Vistnok er denne Undervisning af en saadan Art, at bestemte Examenfordringer kunne forspilde dens Værd, men saalænge dette Hensyn ikke gjøres gjældende ved andre Fag, hvor det synes ligesaa berettiget, f. Ex. ved Religionsundervisningen, indsees det ikke, hvorfor der skal gjøres nogen Undtagelse for Modersmaalet; visse positive Kundskaber synes ogsaa her at burde og kunne fordres. Saameget mere synes en Forandring heri at paakræves nu, da der afholdes Prøve i en Del af Undervisningsstoffet, Oldnorsk nemlig, og den Fristelse ligger nær at tillægge dette Sprog en større Betydning, end det ligeoverfor det endelige Maal kan have Krav paa. Maalet for Undervisningen i Oldnorsk, at give

Discipelen et Middel i Hænde til en mere bevidst Tilegnelse af Modersmaalet ved at se det i dets genetiske Udvikling og til en dybere Forstaaelse af Folkekarakteren, vilde forspildes, hvis man blev staaende ved Udgangspunktet og oversaa de følgende Tider, der ere fuldt saa nødvendige at kjende for at forstaa det nu eksisterende Folks Sprog og Aandsliv.

Der er ogsaa reist Spørgsmaal, om ikke Fordringerne i Oldnorsk kunne tilfredsstilles med et ringere Timetal end det, der nu er tillagt det. Lovens Ordlyd, at Discipelen skal besidde Kundskab til det Vigtigste af Formlæren, indeholder ikke med Bestemthed det Krav, at han ogsaa skal kunne danne Sprogets Former, og hvis Maalet stilledes saaledes, at Discipelen kun skulde kunne gjøre Rede for de Former, der dannes efter de opstillede Bøiningsmønstre, antages det, at Timetallet kan reduceres noget og Faget henlægges til den øverste eller de to øverste Klasser. — En Udtalelse gaar ud paa, at Sproget ikke vel kan nøie sig med et ringere Timetal end det, der nu er tillagt det, men at det for at lette Arbeidet for de svagere Disciple bør opstilles som valgfrit; det er nemlig at mærke, at Disciplene samtidig lære Elementerne af Oldnorsk og Græsk, begge formrige Sprog, som hver for sig synes at maatte lægge tilstrækkelig Beslag paa Disciplenes Kræfter.

22) a. *Bør der indføres nogen mundtlig Prøve i Modersmaalet ved examen artium, og hvorledes bør den i saa Fald indrettes?*

22) b. *Kan Timetallet i Oldnorsk indskrænkes, eller bør dette Sprog uden Indskrænkning i Timetal opføres som valgfrit?»*

Om det første af disse spørgsmål er meningene delte. Et mindretal mener, at en mundtlig prøve i norsk let vil virke skadelig tilbage paa norsk-undervisningen i en velordnet skole; selv om der ikke kræves andet, end hvad der i en saadan skole i regelen gennemgaaes, vil dog adskillig repetition blive nødvendig i øverste klasse, og forfatterlæsningen, hvortil tiden allerede nu er meget knap, vil blive yderligere indskrænket; de anser det for heldigt, at der dog er ett fag inden skolen, hvor man kan arbejde med større frihed uden at være bundet af hensynet til

bestemte eksamensfordringer. Flerheden (18 af 26 tilstedeværende) deler ikke disse betænkeligheder, men antager, at en mundtlig prøve i norsk, naar fordringerne fastsættes med tilbørlig forsigtighed, vil være af ikke liden betydning for den høiere dannelse i landet; flere ønsker fremholdt, at de i indførelsen af en saadan prøve ser et skridt fremad til en rigtigere anerkjendelse af norskens betydning i skolen.

I skoleloven opstilles fordringerne i norsk saaledes (§ 15, 2 a): »At han (eleven) besidder et nogenlunde omfattende kjendskab til dets (modersmaalets) skjønliteratur.» Naar mundtlig prøve skulde indføres, maatte fordringerne bestemmes mere i det enkelte; man har, i overensstemmelse med, hvad der efter normalplanen skal gennemgaaes, tænkt sig fordringerne opførte saaledes: at eleven kan gjøre rede for indhold og tankegang i et opgivet (nærmere bestemt) udvalg af forfattere, at han kjender litteraturhistorien i en udstrækning omtrent som efter rektor Eriksens lærebog, dog med adskillige forbigaaelser, i oldnorsk, at han kan oversætte og forklare, hvad der i skolen er gennemgaaet af en læsebog eller saga, og at han kan oversætte og forklare, hvad der er gennemgaaet af sprogprøver fra ældre tid og fra landsmaalene.

Det vil sees, at man har tænkt sig, at prøven i oldnorsk maa gaa ind under den almindelige prøve i norsk; man mener tillige, at timetallet i oldnorsk, om dette fag skal beholdes i skolen, maa indskrænkes noget. Man antager, at der ved eksaminationen i oldnorsk til examen artium og som følge deraf ogsaa ved undervisningen i faget paa skolerne hidtil er lagt for sterk vægt paa det grammatiske; man har ialfald gjort den erfaring, at denne undervisning aldeles ikke har været skikket til hos eleven at vække interesse for oldsproget. Flere mener baade af

hensyn hertil og af hensyn til de mange krav, som gjør sig gjældende inden gymnasierne, at baade faget og skolen vil være bedst tjent med, at oldnorsk udgaar af gymnasiernes fagkreds og optages som obligatorisk fag ved universitetets 2den eksamen*). Andre, der vilde finde det meget beklageligt, om der ikke inden skolen skulde gives alle elever nogen veiledning til at lære oldsproget at kjende, antager, at det retteste vil være at medtage i skolen saameget af oldnorsk, at eleverne derigjennem og gjennem sprogprøver fra den senere tid kan danne sig et billede af sprogets udvikling gjennem tiderne, og tillige som obligatorisk fag ved 2den eksamen kræve en videregaaende kundskab i oldnorsk.

Som timetal for modersmaalet foreslaaes efter den første opfatning 9 timer ugentlig, 3 i hver klasse, efter den anden 10, helst fordelt saaledes: 2—3—3+2; i de 2 af timerne i 3dje klasse skulde da oldnorsk og sprogprøver fra ældre Tid gennemgaaes. En enkelt lærer er af den mening, at oldnorsk i ethvert fald bør beholde sit gamle timetal, »men finder dog — med dettes knaphed for oie —, at nogen modificering i kravene til ex. art. var ønskelig.»

Med hensyn til den skriftlige prøve antager man, at ordningen med to norske stile medfører adskillige misligheder, (de ræsonnerende opgaver ligger tildels for høit, censorernes arbeide er næsten uoverkommeligt, karaktererne nivelleres), og at man derfor, naar mundtlig prøve indføres, blot bør kræve én norsk stil ved den skriftlige prøve. Flere af dem, der ikke ønsker en mundtlig prøve, fremhæver, at der, naar de to stile beholdes, vil være antledning til ved en stilopgave at prøve elevernes kjendskab til litteraturen og dens historie.

*) I lærermøde, hvor 26 afgav stemme, var 13 for, at oldnorsk skulde udgaa, 13 mod.

Historie og geografi.

„Ved den nuværende Ordning af den historiske Undervisning, hvorefter den almindelige Verdenshistorie afsluttes i Middelskolen, og Oldtidens, Nordens og et Kulturfolks Historie læses i udførligere Fremstilling i Gymnasierne, fremhæves især den sidste Bestemmelse som uheldig. Intet Folks Historie og allermindst et Kulturfolks kan meddeles uden i Sammenhæng med og Belysning af den hele Verdensudvikling; de øvrige Kulturlandes Historie maa derfor episodevis knyttes til det enkelte Folks; men i saa Fald indskrænker man sig alligevel ikke til dette, og der bliver let noget tilfældigt ved Behandlingsmaaden, hvorved maaske vigtige Fænomener ikke komme til sin Ret. Heldigere vilde det da være at begrænse Studiet til enkelte kulturhistoriske Perioder eller en enkelt Epoke af et Kulturfolks Historie; Metoden vilde i sidste Tilfælde blive den ved Studiet af den klassiske Periode gennem lang Praxis hævede: gennem en i dette Øiemed valgt Cyklus af nationale Forfattere at lade Discipelen selv studere sig ind i det valgte Afsnit af Folkets Liv. Det betvivles dog, at Disciplene have den nødvendige Modenhed og tilstrækkelige Forkundskaber til at drive et historisk Specialstudium; et saadant synes at tilhøre Universitetet, ikke Skolen. Der foreslaaes derfor at gjenoptage i Gymnasiet det i Middelskolen meddelte Stof, men udvide og klargjøre det, saaledes at der lægges fortrinlig Vægt paa Folkenes Samfundsliv og Institutioner, overhovedet paa det Kulturhistoriske. For at Stoffet ikke skal blive overvældende og dog Traaden i Udviklingen beholdes, foreslaaes der, at Middelalderens Historie læses efter samme Lærebog som den i Middelskolen benyttede, suppleret af Lærens mundlige Meddelelser, medens Oldtidens og den nyere Tids Historie læses i udførligere Fremstilling. Nordens Historie foreslaaes læst efter en Lærebog som Eriksens.

Geografi foreslaaes læst som historisk Hjælpevidenskab og Undervisningen deri knyttet til den historiske; den bør være Gjenstand for Examination ved Examen Artium, men saaledes, at der for Historie og Geografi kun gives een Karakter.

23) a. *Hvilke Erfaringer har man gjort med Hensyn til Udbyttet af Undervisningen i et Kulturfolks Historie?*

Erfaringen gaar i den retning, at elevernes standpunkt er lidet egnet for en indgaaende behandling af et kulturfolks historie, og at ialfald det udbytte, som paa den

maade naaes, aldeles ikke kan opveie den mislighed, at den almindelige historie i middelalderen og den nyere tid tilsidesættes.

23) b. *Har det vist sig, at Nordens Historie i Gymnasiet kan gennemgaaes i væsentlig større Udstrækning end i Middelskolen?»*

Nordens historie bør i gymnasierne gennemgaaes i et omfang, svarende til rektor Eriksens lærebog, (i middelskolen bør, som tidligere omhandlet, ikke kræves saa meget).

23) c. *»Er en Forandring i den bestaaende Ordning ønskelig og i saa Fald hvilken?»*

En forandring er ønskelig og bør gaa i den retning, som foreslaaes i cirkulærets præmisser mod slutningen: »Der foreslaaes derfor at gjenoptage i gymnasiet det i middelskolen meddelte stof, men udvide og klargjøre det, saaledes at der lægges fortrinlig vegt paa folkenes samfundsliv og institutioner, overhovedet paa det kulturhistoriske. Forat stoffet ikke skal blive overvældende og dog traaden i udviklingen beholdes, foreslaaes der, at middelalderens historie læses efter samme lærebog som den i middelskolen benyttede, suppleret af lærerens mundtlige meddelelser, medens oldtidens og den nyere tids historie læses i udførligere fremstilling. Nordens historie foreslaaes læst efter en lærebog som Eriksens.« Man slutter sig til det her anførte; dog vil man foreslaa, at foruden middelalderen ogsaa den nyere tid indtil 1648 skal læses efter samme lærebog som i middelskolen.

23) d. *»Paa hvilken Maade vil Disciplenes Kundskab i Geografi bedst kunne vedligeholdes?»*

Til at vedligeholde disciplenes kundskab i geografi vides ingen anden udvei at foreslaa end den i cirkulærets

præmisser anviste. Vi tror dog udtrykkelig at burde tilføie, at eksaminationen i geografi ved ex. art. under ingen omstændighed maa omfatte mere, end hvad der er nødvendigt som hjælpemiddel for den historiske kundskab.

Mathematik.

„Ved den nye Skoleordning ere Fordringerne i Mathematik i Latingymnasiet stegne i en betydelig Grad, og de skjæpes end yderligere derved, at den endelige Prøve tildels er skriftlig og med rejicerende Kraft. Der er i denne Henseende reist Spørgsmaal om ved den klassiske Ex. art. enten at indskrænke Prøven i Mathematik til en blot mundtlig, eller, hvad der er bragt i Forslag af en Flerhed inden det akademiske Kollegium, at Karakteren „maadeligt“ eller „slet“ for den skriftlige Prøve ikke skal udelukke fra Adgang til den mundtlige Prøve, dersom Middeltallet af Karaktererne for de to andre skriftlige Prøver ikke er over henholdsvis $3\frac{1}{2}$ eller 3. Under disse Omstændigheder har det vakt Betænkelighed, at Universitetet har fortolket Lovens saaledes, at i Latingymnasiet den hele Stereometri (med Løresætninger og Beviser undtagen den sfæriske), ikke blot Beregning af de vigtigste stereometriske Legemers Overflade og Kubikindhold, kræves læst.

Der er ogsaa reist Spørgsmaal, om det ikke vilde være i Latingymnasiets Interesse og danne en bedre Modvægt mod dettes ensidige Sprogstudium, om Fordringerne i Mathematik indskrænkedes til Fordel for en eller anden naturvidenskabelig Disciplin, f. Ex. Botanik istedenfor Trigonometri.

24) a. Bør Prøven i Mathematik ved Exam. art. indskrænkes til en mundtlig, eller, hvis den skriftlige Prøve bibeholdes, bør der ved Censuren over samme forholdes paa den af det akademiske Kollegium antydede Maade?

b. Ansees Universitetets Fortolkning af Lovens Fordringer i Stereometri berettiget?

c. Bør Fordringerne i Mathematik indskrænkes til Fordel for Undervisningen i en eller anden naturvidenskabelig Disciplin?

Paa disse spørgsmaal har vedkommende faglærere givet følgende svar:

»24 a. Det kan ikke negtes, at fordringen om en skriftlig prøve i matematik ved latinartium har virket i høi grad frugtbringende paa den hele matematiske undervisning, saaledes at det gennemsnitlige standpunkt i dette fag ved afgang fra skolerne nu er et ganske anderledes modent, end tilfældet var ved den tidligere ordning. Vi tror, at dette fremskridt væsentlig skyldes nævnte fordring, og at en opgivelse heraf nødvendig vil have en tilsvarende tilbagegang tilfølgende, hensyn isøvrigt taget til fordringernes forskjelligartethed forresten. Vi tror derfor, at den skriftlige prøve ubefinget bør bibeholdes. Hvad censuren for den skriftlige prøve angaar, mener to af lærerne, at det bestaaende ikke bør forandres; de øvrige antager, at karakteren 6 for matematik skriftlig ikke bør have absolut rejicerende kraft, men kun for faget, saaledes at kontinuations-eksamen for vedkommende bliver nødvendig.

24 b. I henhold til den kgl. kommissions udtalelser i sine præmisser (I. s. 193: »Kommissionen finder fremdeles at burde foreslaa den plane trigonometri og den del af stereometrien, hvortil man anser det nødvendigt, at den studerende erhverver kjendskab, optagne i latingymnasiets kreds. Med denne i undervisningsplanen nøiere betegnede indskrænkning af det stereometriske kursus vil o. s. v.«) finder man, at universitetets fortolkning af loven er den rette, at der nemlig ved lovens udtryk: Beregning af overflade og kubikindhold af de vigtigste stereometriske legemer, maa være ment ikke praktisk rumlære, men en rationel fremstilling af denne del af stereometrien. Dette stemmer ogsaa med, hvad man anser det rimeligt at kræve.

24 c. Man anser det i høi grad ønskeligt, at der i latingymnasiet kunde blive plads for fysik eller geografi, men kan ikke stemme for nogen indskrænkning af fordringerne i matematik for at opnaa dette.«

Bestyrelsen slutter sig til denne besvarelse af spørgsmaalene 24 a—c (for spørgsmaalet om at beholde den skriftlige prøve dog med nogen tvil).

b. Realgymnasiet.

„Medens Latingymnasiets Timeplan har vakt Betænkelighed paa Grund af Undervisningens vel stærke Koucentration, bemærkes det om Realgymnasiet, at det lider under Mangelen af et bestemt Tyngdepunkt, hvorom Undervisningen kan samle sig. Der ytres Tvivl, om Realgymnasiet med den nuværende Fordeling af Timetallet mellem de matematisk-fysiske og sproglig-historiske Discipliner er egnet til at meddele den tilsigtede Almindelse, og Nødvendigheden fremhæves af ved Timetal og passende Koucentration at gjøre Undervisningen i den sproglig-historiske Gruppe saa effektiv, som Hensynet til den anden Faggruppe kan tillade. Disciplenes Arbejdsbyrde antages ikke paa noget Trin at overstige deres Kræfter.

Sprogene.

De Sproggruppen tillagte 35 Timer fordeles paa: Engelsk, Fransk, Tysk og Modersmaalet med Oldnorsk, saaledes at intet Sprog i nogen Klasse har mere end tre Timer ugentlig. Dette ansees uheldigt; thi da Realgymnasiet ikke har Anledning til at drive Sprogstudiet i samme Omfang som Latingymnasiet, og Sprogstudiet i Realgymnasiet dog danner en nødvendig Modvægt mod de matematisk-naturvidenskabelige Studier, er det saameget mere nødvendigt at søge Opgaven løst ved en passende Begrænsning. Det er vistnok saa, at man lettere kommer over de formale Vanskeligheder i de nyere Sprog end i de gamle; men ogsaa i de nyere fremtræde Forestillinger og Tanker i saa eiendommelige Former, at det kræver taalmodig Tænksomhed at overføre dem i Modersmaalet: det gjælder desuden om de nyere Litteraturers Klassikere ligesaa meget som om de Gamles, at de blive frugtbarere for Læseren, jo opmærksommere de læses. Men til en saadan opmærksommere Læsning er der i Realgymnasiet hverken Tid eller Opfordring, saalænge Undervisningen spredes over saa mange Sprog, og Maalet ikke fastsættes med

større Bestemthed. Det ansees derfor nødvendigt at give Realgymnasiet et Hovedsprog, hvorom Sprogundervisningen kan koncentres, og af dette Sprogs Litteratur at gjøre et Udvalg som Grundlag for Studiet, og for hvilket Disciplen ved Kursets Ende vil have at gjøre Rede. Kun saaledes antages Studiet af nyere Sprog at kunne blive for Realgymnasiet, hvad de klassiske Sprog i Latingymnasiet ere for Oldtidsstudiet, Grundlaget for et selvstændigere Kjendskab til den nyere Kultur.

Engelsk, der efter den nuværende Ordning er Realgymnasiets Hovedsprog, læses med 3 Timer ugentlig, det samme Timetal, der ogsaa er tillagt Fransk. Flere Skoler have dog, navnlig for at vinde Tid til Lektüre, forøget Timetallet i Engelsk til 4 ugentlige Timer i hver af Gymnasiets tre Klasser; men selv med denne Forøgelse ansees Resultatet for at være mindre tilfredsstillende. Overhovedet ytres der Tvivl, om Engelsk bør have den Plads i Realgymnasiet, som det nu indtager. I saa Henseende anføres, at Engelsk mere end noget andet af de nyere Sprog har en afledet og sammensat Karakter, at dets Litteratur er originalest og betydningsfuldest i dets førklassiske Periode, og at derfor et grundigere Studium deraf er forbundet med særegne Vanskeligheder og nødvendigvis maa føre udover Sproget selv. I Udlandets Skoler af samme Art som vort Realgymnasium er det heller ikke Engelsk, men Fransk, man har tildelt den fornemste Plads, som ogsaa synes at tilkomme dette Sprog baade paa Grund af dets egen Karakter og den centrale Stilling, dets Litteratur altid har indtaget.

Paa en saadan Stilling af Fransken i Realgymnasiet er imidlertid den Undervisning, der meddeles paa Middelskolens Engelsklinie, Realgymnasiets Forskole, ikke beregnet. Forslaget om at opstille Fransk som Realgymnasiets Hovedfag er derfor sat i Forbindelse med at gjøre Middelskolens Latinlinie til fælles Forskole for begge Gymnasier (se under Middelskolen p. 2); hvis Undervisningen i Fransk i Realgymnasiet kunde bygges paa den i Middelskolen erhvervede Latinkundskab, antages det, at Realgymnasiets Sprogundervisning vilde faa et væsentligt Fremstød, og at det grundigere Kjendskab til det franske Sprog og Litteratur, som derved maatte vindes, vilde mere end opveie den Afkortning, som maatte finde Sted i Engelsk. I Honhold hertil er der foreslaaet for Fransk: 5—4—4 Timer, for Engelsk 3—3—3 Timer, for Tysk 1—1 Time; Undervisningen i Oldnorsk foreslaaes afkortet til samme Omfang som i Latingymnasiet. Et andet Forslag gaar ud paa at beholde Tysk og Fransk som Realgymnasiets Hovedsprog og henskyde Engelsk som valgfrit til Gymnasiets to øverste Klasser med et Timetal som i Latingymnasiet (2—2).

Om Middelskolens Latinlinie som Forskole for Realgymnasiet er derhos at mærke, hvad det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet ytrer i sin Komiteindstilling angaaende Oprettelsen af Realgymnasier, at nogen Kundskab i Latin, tilstrækkelig til at forstaa endel i dette Sprog affattede Stykker, er nyttig og tildels nødvendig for en dybere Forskning; som bekendt fordres der ogsaa en Tillægsprøve i Latin for de Realstudenter, der ville studere Medicin; for andre Studier ere saadanne Prøver vistnok ikke forordnede, men faktisk ligesaa nødvendige; ved juridisk Embedsexamen kræves saaledes af Examinanden det til Forstaaelsen af Romerret fornødne Kjendskab til Latin. Disse Tillægsprøver vilde bortfalde, hvis Latinlinien blev sælles Forskole for begge Gymnasier.

25) a. *Er det hensigtsmæssigt, at den sproglige Undervisning i Realgymnasiet spreder sig over saa mange Fag som hidtil?*

b. *Hvilket bør være Realgymnasiets Hovedsprog, og hvad bør være Fordringerne deri?*

Man kan ikke borttage noget af de nyere fremmede sprog i realgymnasiet; heller ikke vil det lade sig gjøre at give noget enkelt sprog en saadan stilling, at det bestemt bliver realgymnasiets sproglige centralfag. Om tysk som foreslaaet bliver hovedsproget for middelskolens engelsklinje med stil ved afgangsexamen, bør hovedvekten af den sproglig-grammatiske undervisning lægges til tysk ogsaa i realgymnasiet, og der bør kræves prøve i tysk stil ved examen artium; ved siden heraf bør læses og lægges op til examen artium nogle hovedforfattere af litteraturen; man har ikke tænkt at kunne opføre til tysk mere end 2—2—2 timer; dette ansees dog af flere af lærerne utilstrækkeligt, naar fordringerne opstilles saaledes.

I engelsk og saavidt muligt i fransk bør hovedvekten lægges paa litteraturlæsning. Til fransk opføres 5—4(3)—3 timer, til engelsk 3—3—3 timer. Fordringerne

i fransk og engelsk bør bestemmes som i overhøerer Knudsens votum anført; dog bør der ikke kræves stil i engelsk.

26) *Ansces det nødvendigt at give Oldnorsk flere Timer i Realgymnasiet end i Latingymnasiet?*

Nei. — Overhovedet gjælder med hensyn til oldnorsk i realgymnasiet det samme, som er anført om oldnorsk i latingymnasiet i svar til spørgsmaal 22.

Historie.

„Om Undervisningen i Historie i Realgymnasiet gjælder det samme, som er anført ved Latingymnasiet; kun gjøres der opmærksom paa, at det for at lette Realstudenten Forstaaelsen af Oldtidens Historie vil være hensigtsmæssig: at foranstalte et Udvalg af de klassiske Histoireskrivere og Talere i Oversættelse, som tænkes gjennemgaaet paa Skolen.

27) *Giver den historiske Undervisning i Realgymnasiet Anledning til særegne Bemærkninger?*

Nei. — Det vilde være meget godt at faa et saadant udvalg af de klassiske forfattere, som i præmisserne antydet.

Mathematik.

„Det har fornemmelig af Lærere i Fysik været følt som et Savn, at Realgymnasiets Disciple manglede Kjendskab til Derivation og Integration af visse i Fysiken og Geometrien forekommende Funktioner. En saadan Kundskab vilde utvivlsomt lette Behandlingen af visse Afsnit af Fysiken, medføre en bestemt og klarere Opfatning af samme og tjene som et vigtigt Hjælpe-middel til Løsning af Opgaver. Nogen Grund til at befrygte, at disse Ting vilde ligge over Elevernes Fatteevne, er neppe tilstede, da flere Partier af det matematiske Pensum, som nu gjenne-ngaes i Realgymnasiet, stille større Krav til Disciplenes Tænkeevne for tilfulde at tilegnes end nævnte Elementer af Derivation og Integration.

For at skaffe Tid til disse Øvelser foreslaaes, at Læren om Kjædebrøk og ubestemte Ligningers Opløsning ikke fordres til Realartium. Dette Afsnit af Algebraen staar saa isoleret, at Betænkkelighederne ved at lade dem udgaa af Fordringerne til Exam. art. neppe kunne være synderlig store.

28) a. *Vilde det være ønskeligt, at Disciplene i Realgymnasiet erhvervede Kjendskab til Derivation og Integration af visse i Fysiken og Geometrien forekommende Funktioner? Hvilken Indskrænkning i det matematiske Pensum maatte i saa Fald foretages?*

b. *Ansees det ønskeligt, at det trigonometriske Kursus i Realgymnasiet udvides til ogsaa at omfatte sfærisk Trigonometri?*

29) *Hvorvidt vilde et gunstigere Resultat af Undervisningen i Naturhistorie i Realgymnasiet kunne ventes opnaaet, naar man af Hensyn til det ringe Timetal (1 Time egentlig i alle Klasser) forandrede Fordringerne derhen, at man istedetfor en Oversigt over hele Dyrerigets Fysiologi og Systematik indskrænkede sig til det anatomiske og fysiologiske med en fuldstændigere Behandling af det menneskelige Legeme?*

30) *Bør den Vægt, som tillægges Tegning i Realgymnasiet, faa et Udtryk derigjennem, at der ved Realartium gives Karakter i dette Fag?*

Paa disse spørgsmaal har vedkommende faglærere givet følgende svar:

28 a. Elementerne af differential- og integralregning antages ikke at passe for skolens standpunkt og bør derfor ikke optages.

28 b. Det ansees ikke ønskeligt, at sfærisk trigonometri optages i realgymnasiet. Derimod skulde man heller ønske, at der af realgymnasiets elever blev forlangt kjendskab til læren om kombinationer og permutationer, et let og vigtigt afsnit af algebraen, der leverer løsning paa mange opgaver fra det daglige liv og giver et indblik i sandsynligheds-læren. Om ogsaa elementerne af denne medtoges, kunde man lade fordringen om kjendskab

til »de almindeligst forekommende rækker« udgaa. Denne fordring staar der saa isoleret uden indre sammenhæng med de øvrige fordringer i matematik, at den allerede af den grund bør udgaa. En af lærerne antager, at man paa denne maade vilde indspare adskillig tid, saaledes at der kunde blive anledning til at optage ogsaa visse nye afsnit af geometrien, f. eks. læren om harmoniske punkter og den fuldstændige lirkant.

29. Med den knappe tid, som er tildelt naturhistorien, rækker man ikke stort mere end kun at repetere det, som allerede tidligere er læst i middelskolen; dette er naturligvis trættende baade for elev og lærer, og man mener derfor, at fordringerne bør forandres saaledes, at der til examen artium kun kræves en udførligere gennemgaaelse af det menneskelige legemes anatomi og fysiologi (omtrent i samme udstrækning, som der efter den ældre ordning krævedes sammen med botaniken ved 2den eksamen).

30. Der bør ved realartium afholdes prøve i tegning og gives karakter for dette fag; karakteren bør bestemmes efter prøvetegningen sammenholdt med de indsendte tegninger.

Idet bestyrelsen slutter sig til denne fagmændenes besvarelse af spørgsmaalene 28 a—b, 29 og 30, skal den tillige oplyse, at man ved denne skole til fordel for sprogundervisningen har indskrænket normalplanens timetal i matematik for de to øverste klasser (6—6) til 5—5, og at erfaring ikke har vist ulemper af denne ordning.

Om Optagelsen i Gymnasiet.

„For at blive optagen i et Gymnasiums første Klasse maa Discipelen have bestaaet Middelskolens Afgangsexamen. Da denne Prøve ansees bestaaet, naar Hovedkarakteren ikke er under $3\frac{1}{2}$, kunne Disciple, som efter almindelige Opflytningsprinciper maatte holdes tilbage, kræve at blive optagne i Gym-

nasiet. Dette har vakt Betænkelighed, og Spørgsmaal er reist, om man ikke for at sikre Gymnasiet vel forberedte og modne Disciple bør gjøre Adgangen til dette afhængig af, at Middel-skolen er bestaaet med en ikke altfor lav Hovedkarakter, eller om der bør søges andre Garantier.

31) *Bør Fordringerne ved Optagelsen i Gymnasiets 1ste Klasse skjærpes, og i bekræftende Fald hvorledes.*

Man er tilbøielig til at tro, at det ikke vilde være for strengt, om der som betingelse for optagelse i 1ste gymnasialklasse blev krævet en hovedkarakter ved middel-skole-eksamen af ikke under 3,00.

Klasse-kombination inden gymnasierne.

32) *«For hvilke Fag er Kombination mellem Gymnasial-Klasserne indenfor samme Gymnasium og mellem Klasserne af Latin- og Realgymnasiet tilstedelig?»*

Herom har man ved denne skole ikke kunnet gjøre tilstrækkelig erfaring.

Gymnastik og ferier.

„For at modarbeide Følgerne af en ensidig Udvikling af de aandelige Kræfter er der foreslaaet at give Disciplene hyppigere Anledning til gymnastiske Øvelser og at forlænge Sommerferien. Forældre i flere af de nordlige Byer (Molde, Trondhjem) gjøre opmærksom paa, at den egentlige Sommer der først indtræder i August, og at Ferierne have vist sig for korte til at reparere Disciplenes svækkede Arbeidskraft; Ferierne foreslaaes at vare sex Uger. At de store Privatskoler i længere Tid have kunnet give sine Disciple sex Ugers Ferier, taler ogsaa for, at en saadan Forlængelse kan ske uden Skade for Undervisningen. Gymnastik-inspektøren har gjentagne Gange udtalt sig for, at hver Klasse bør have Gymnastik daglig, helst $\frac{1}{2}$ Time; ved flere Skoler har man ogsaa indrettet sig saaledes, at Timen fra 11—12 hver Dag anvendes til Gymnastik og Sang, med Gymnastik den ene halve og Sang den anden halve Time.

33) *Hvorledes antages Undervisningen i Gymnastik hensigtsmæssigst at burde ordnes?*

Herom tør vi for tiden ikke udtale nogen bestemt mening.

34) *Hvorvidt ansees en Forlængelse af Sommerferien for tilraadelig? I bekræftende Fald til hvor lang Tid?*

Sommerferien antages ikke at burde være kortere end 6 uger.

Klasse-Organisation inden Gymnastik.

For alle klasser er det nødvendigt at have en passende Klasse-Organisation, som er tilrettelagt af læreren. Herom har man ved denne Skole ikke endnu nogen bestemt Mening.

Gymnastik og Løbet.

For at undervise Børnene af de lavere Løbet og de lavere Klasse af den lavere af de lavere Klasse, bør der være en passende Klasse-Organisation, som er tilrettelagt af læreren. Herom har man ved denne Skole ikke endnu nogen bestemt Mening.

Timefordelings-tabel for middelskolen.

	Normalplanen.						Forslag.					
	1ste	2den	3dje	4de	5te	6te	1ste	2den	3dje	4de	5te	6te
				L. E.	L. E.	L. E.				L. E.	L. E.	L. E.
Religiou.	3	3	3	2	2	2	3	3	3	2	2	2
Modersmaal	9-11 (6)	5	5	4	3	3	8	5	5	4	4	3
Tysk	5	5	5	3	3	3		5	6	3—5	3—6	2—6
Latin				7—«	7—«	7—«				8—«	8—«	8—«
Engelsk				»—6	«—6	»—5				»—5	»—4	»—3
Fransk					3	2						3*)
Historie	3	3	3	3	2	3	3	2	2	2	3	3
Geografi	3	3	3	3	1	1	3	2	2	2	2	1
Naturkundskab . .		2	2	2	3	3	2	2	2	2	2	2
Mathematiske fag	4	4	6	6	6	6	4	4	5	5	5	5
Tegning		} 5	3	»—1	»—1	»—1		2	1	1—2	1—2	1—2
Skrivning	4						3					
	26 à 28	30	30	30	30	30—29	26	27	27	30	30	30

*) Kun for dem, som skal gaa over i gymnasiet.

Timefordelings-tabel for latingymnasiet.

	Normalplanen.			Forslag.					
				Uden oldnorsk.			Med oldnorsk.		
	1ste	2den	3dje	1ste	2den	3dje	1ste	2den	3dje
Religion	1	1	2	2	2	2	2	2	2
Modersmaal	4	4	4	3	3	3	2	3	3+2
Latin	11	10	10	8	8	8	8	8	8
Gresk	7	7	7	8	8	7	8	8	7
Historie	2	3	3	2	3	3	2	3	3
Mathematik	3	3	2	3	2	3	3	3	2
Fransk	2	2	2	3	3	3	4	2	2
Tysk	«	«	«	1	1	1	1	1	1
	30	30	30	30	30	30	30	30	30

Timefordelings-tabel for realgymnasiet.

	Normalplanen.			Forslag.					
				Uden oldnorsk.			Med oldnorsk.		
	1ste	2den	3dje	1ste	2den	3dje	1ste	2den	3dje
Religion	2	1	1	2	2	2	2	2	2
Modersmaal	4	4	5	3	3	3	2	3	3+2
Engelsk	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Fransk	3	3	3	5	4	3	5	3	3
Tysk	1	1	1	2	2	2	2	2	2
Historie	3	3	3	2	3	3	2	3	3
Geografi	1	2	2	1	2	2	2	2	1
Naturvidenskab	5	5	5	4	4	5	4	5	4
Mathematik	6	6	6	6	5	5	6	5	5
Tegning	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	30	30	30	30	30	30	30	30	30

Efterat vi ved flere af spørgsmaalene har henvist til en forandret ordning af universitetets »2den eksamen«, vil vi til slutning udtrykkelig fremholde, at det forekommer os nødvendigt, at man sammen med nærværende revision af skoleordningen optager til drøftelse, hvorledes det hele andeneksamens-kursus kan indrettes paa hensigtsmæssigste maade. Der hersker vistnok almindelig enighed om, at den nuværende ordning er lidet heldig, og vi kan ikke være i tvil om, at det maa kunne lade sig gjøre mere end hidtil at tilveiebringe en organisk forbindelse mellem skolens plan og universitetets andeneksamens-kursus, navnlig saaledes, at der i dette sidste paa en mere tilfredsstillende maade end hidtil bygges videre paa det grundlag, som i latin-gymnasiet er lagt i de klassiske sprog.

Kristiania den 31te december 1881.

J. Aars. P. Voss. S. W. Hofgaard.

Skole-efterretninger.

Skole-efterretninger for aaret 1881—1882.

Skolens lærere.

Af de i forrige aars program opførte lærere fratraadte inden skoleaarets begyndelse:

Inspektör cand. real. A. Höyer, lærer ved skolen fra oktober 1866, udnævnt til overlærer ved Bergens kathedralskole.

Cand. mag. D. Christensen, lærer ved skolen fra august 1880, udnævnt til adjunkt ved Hamar højere almenskole.

Cand. theol. P. A. Ingebrigtsen, lærer ved skolen fra august 1880, udnævnt til kateket i Hammerfest.

Stud. philol. Viljam Olsvig, lærer ved skolen fra august 1879, fratraadte for at opholde sig en tid i Frankrige.

Ved udgangen af 1881 fratraadte desuden

Cand. theol. Johs. Börke, lærer ved skolen fra august 1880, udnævnt til personel kapellan hos sognepresten til Hjelme-land i Ryfylke.

I Höyers sted blev som inspektör ansat cand. philos. Ole Johannesen, lærer ved skolen fra januar 1875. Höyers timer blev fordelt mellem følgende nye lærere:

Cand. real. S. S. Henrichsen (f. 1845, ex. art. 1864, ex. philos. 1865, reallærer-eksamen 1871, alle med laud.; reserveofficers-eksamen 1867; 1870—72 lærer ved Amundsens pigeskole, 1872—73 timelærer ved Fredrikshalds skole, 1873—75 lærer ved Kristiania borgerskole, 1875—81 ved Kristiania handelsgymnasium, siden 1873 amanuensis ved universitetets fysiske kabinet; opholdt sig i 1878—79 med offentligt stipendium i Leipzig og Berlin for at studere fysik).

Premierlöjtnant i artilleriet N. H. Peters (f. 1843, officers-eksamen 1863, höiskole-eksamen 1866 og 1868, 1863—74

lærer ved Nissens latin- og realskole i matematik, fysik og kemi; 1874—80 første assistent, senere sektionschef ved Smaalensjernbane-anlæggene; opholdt sig i slutningen af 1865 og begyndelsen af 1866 med offentligt stipendium i Kjöbenhavn for i krigsministeriets arkiv og' geheimearkivet at söge oplysninger om »den matematiske skoles« (krigsskolens) förste elever m. m., 1880 i Christiansstad og Stockholm i militære öiemed. $\frac{1}{12}$ 1880 udnævnt til ridder af Wasa-ordenen).

Stud. real. P. L. A. Schulerud (f. 1854, ex. art. 1870 laud., ex. philos. 1871, laud. præ ceteris, 1ste afdeling af real-lærer-eksamen (fysik og kemi) juni 1881, laud.; opholdt sig 1875—77 i Wiesbaden og 1878—79 i Leipzig for at studere kemi).

Fremdeles ansattes ved skoleaarets begyndelse følgende nye lærere:

Cand. theol. A. Andersen (tidligere lærer ved skolen 1878—79, se progr. for 1879; opholdt sig 1879—80 i Tyskland for at studere geografi, specielt ethnografi, april 1880 ansat som klasselærer ved Kongsbergs skole).

Stud. philol. H. H. K. Hougén (f. 1858, ex. art. 1876, laud., ex. philos. 1877, laud.; har tidligere flere gange besörget vikariater ved skolen).

Skolens faste lærere er saaledes för tiden følgende:

Bestyrerne:

J. Aars, cand. mag.

P. Voss, cand. mag.

S. W. Hofgaard, cand. mag., lærer ved skolen fra august 1864.

Inspektörerne:

Emil Nicolaysen, cand. theol., lærer ved skolen fra august 1873 og inspektör för middelskolens engelsklinje samt för undervisningen i tysk og engelsk ogsaa inden skolens övrige afdelinger ovenför 3dje middelklasse.

Th. G. B. Odland, cand. theol., lærer ved skolen fra august 1874; fra 1880 inspektör för middelskolens tre nederste klasser; han har ogsaa förövrigt at bistaa i det daglige tilsyn med orden og disciplin inden skolen.

Ole Johannesen, cand. philos., lærer ved skolen fra januar 1875; fra 1881 inspektør for realgymnasiet samt for den matematiske og naturvidenskabelige undervisning ogsaa inden de øvrige afdelinger af skolen.

De øvrige lærere:

C. Schollert, seminarist,	} ansatte ved skolen fra
Joh. Storm, professor,	
K. Nicolaysen, kgl. fuldmægtig,	} fra august 1865.
Halfdan Wang, kaptein,	
J. N. Brun, sogneprest,	} fra oktober 1866.
Fr. Hansen, seminarist,	
H. Schjöth, adjunkt,	} fra august 1867.
E. Thorsen, seminarist,	
Bastian Dahl, cand. mag.,	} fra august 1873.
H. Lyche, cand. philos.,	
Elling Holst, cand. real., uni-	} fra august 1875.
versitetsstipendiat,	
H. Petersen, landskabsmaler,	} fra septbr. 1875.
V. A. Aubert, cand. mag.,	
Fr. Fredriksen, stud. theol.,	} fra januar 1876.
O. Kulsberg, stud. philol.,	
Knud Olsen, cand. mag.,	} fra august 1876.
N. Grøterud, cand. mag.,	
Jak. Norby, cand. mag.,	} fra august 1877.
J. Fr. Wilh. Neubert, student	
M. Ringi, seminarist	fra septbr. 1877.
A. Aubert, cand. theol.,	} fra oktober 1877.
O. Gulbrandsen, seminarist,	
Sören Pederson, prest,	} fra august 1878.
A. Ræder, cand. mag.,	
N. Spjeldnæs, seminarist,	} fra august 1878.
B. M. Hall, sekondlöitnant	
W. H. Færden, premierlöitnant	fra januar 1879.
(tidligere lærer ved skolen fra $\frac{1}{11}$ 1872 til $\frac{31}{12}$ 1874 og fra $\frac{1}{9}$ 1877 til $\frac{1}{7}$ 1878).	
L. Dietrichson, professor	fra 1879*).

*) Om ordningen af professor Dietrichsons virksomhed ved skolen se progr. for 1879.

K. O. Brekke, cand. mag.	}	ansat fra august 1879.
Lyder Hermanstorff, cand. mag.		
N. Chr. Jacobsen, seminarist		fra mai 1880.
Fr. Grönvold, kgl. fuldmægtig		fra august 1880.
O. Moe, sogneprest		fra januar 1881.
A. Andersen, cand. theol., (tidligere lærer ved skolen 1878—79)	} fra august 1881.
H. H. K. Hougén, stud. philol.,		
S. S. Henrichsen, cand. real.,		
N. H. Peters, premierløjtnant,		
P. L. A. Schulerud, stud. real.,		

Frøken Thea Jensen ansat fra august 1874.
 Frøken Agnes Holstad — fra august 1875.
 Frøken Augusta Holstad — fra septbr. 1875.

Cand. mag. B. Dahl har siden november maanedes begyndelse havt permission for med offentligt stipendium at foretage en studiereise til Tyskland og Frankrig; hans timer har været besørgede af stud. philol. T. Pedersen for jul og senere af cand. mag. Østbye.

Da hr. Börke ved udgangen af 1ste halvaar frattraadte, blev hans timer overtagne af stud. philol. Danielsen og cand. theol. Ellefsen.

Student Kulsberg har i anledning af sine embedsstudier havt permission hele skoleaaret og student Fredriksen i det første halvaar. Deres timer har været besørgede af cand. theol. Jæger og cand. theol. Thorkelsson.

Desuden har længere vikariater været besørgede af cand. theol. Tangen, stud. med. Berbom, seminarist Hermansen og frøken Magelssen.

Skolens læge er siden 1879 stadsfysikus Bidenkap.

— kasserer og sekretær siden 1874 lærer E. Thorsen.

— pedel siden 1865 H. Andresen.

Klasse-inddeling og discipeltal.

I det forløbne aar har følgende klasser været igang:

A. I fællesafdelingen:

1. De 3 forberedelsesklasser (1, 2, 3 F.), hver delt i to parallelklasser (a og b).
2. 1ste—3dje middelklasse (1, 2, 3 M.), hver delt i tre parallelklasser (a, b, c).

B. I realafdelingen:

1. 4de—6te middelklasse paa engelsklinjen, hver delt i to parallelklasser (4 M. b E., 4 M. c, 5 M. b E., 5 M. c, 6 M. b E., 6 M. c*).
2. Realgymnasiets 3 klasser (1, 2, 3 R. G.).

C. I latinafdelingen:

1. 4de—6te middelklasse paa latinlinjen, hver delt i to parallelklasser (4 M. a, 4 M. b L., 5 M. a, 5 M. b L., 6 M. a, 6 M. b L.*).
2. Latingymnasiets 3 klasser (1, 2, 3 L. G.), 1 L. G. delt i to parallelklasser (a og b).

Discipeltallet i disse 31 klasser var ved skoleaarets begyndelse 812 og er ved programmets udgivelse i mai maaned 786, hvilket gjør i gennemsnit 25 à 26 i hver klasse. Af disse 786 disciple har 635 sit hjem i Kristiania, 48 i andre byer, 100 paa landet og 3 i andre lande.

Undervisningen

har i det forløbne skoleaar i alt væsentligt gaaet frem i overensstemmelse med den i programmet for 1880 trykte undervisningsplan. De her følgende tabeller viser, hvorledes fagene i de forskjellige klasser har været fordelte mellem lærerne; de ved lærernes navn tilføiede tal betegner fagets ugentlige timetal i klassen.

*) 4 M. a, 5 M. a og 6 M. a hører til latinlinjen, 4 M. c, 5 M. c og 6 M. c til engelsklinjen, 4 M. b, 5 M. b og 6 M. b har disciple af begge linjer (med undervisning sammen i de fælles fag).

A. Latin- og real-

	Religion.	Norsk.	Tysk.	Latin.	Græsk.	Fransk.
3 LG.	Brun 2	O. Moe 2 V. Aubert (oldn.) 2		Grøterud 9	Aars 7	Brekke 2
2 LG.	Brun 1	O Moe 2 V. Aubert (oldn.) 2	A. An- dersen 1	Grøterud 9	Grøterud 8	K. Nico- laysen 3.
1 LG. a.	Odland 1	A. Au- bert 3.	Norby 1	Hermans- torff 9	Ræder 8	Brekke 3
1 LG. b.	Peder- son 1.	V. Au- bert 3	A. An- dersen 1	Dahl 9	Dahl 8	Brekke 3
6 M. a.	Brun 2	Norby 3	Norby 4	Brekke 8		Brekke 3
6 M. b*)	Odland 2	Norby 3	E. Nico- laysen 4	Hermans- torff 8		Hermans- torff 3
5 M. a.	Börke 2	V. Au- bert 3	Lyche 3	Ræder 8		K. Nico- laysen 2
5 M. b*)	Odland 2	V. Au- bert 3	Voss 4	Voss 9		Brekke 2
4 M. a.	Börke 2	A. Aubert 4	E. Nico- laysen 4	Ræder 8		
4 M. b*)	Odland 2	V. Aubert 4	Jæger 4	V. Au- bert 8		
				Engelsk.	Tegning.	
3 RG.	Peder- son 2	A. Aubert 2 Norby (oldn.) 3		Brekke 4	Holst 1 Petersen 1	K. Nico- laysen 4
2 RG.	Odland 1	A. Aubert 2 Norby (oldn.) 2	E. Nico- laysen 1	E. Nico- laysen 4	Holst 1 Petersen 2	Storm 4
1 RG.	Peder- son 1	A. Au- bert 3	E. Nico- laysen 1	E. Nico- laysen 4	Petersen 2	Voss 4
6 M. b*)	Odland 2	Norby 3	E. Nico- laysen 5	Lyche 5	Spjeld- næs 2	Hermans- torff 3
6 M. c.	Peder- son 2	A. Au- bert 3	E. Nico- laysen 5	Lyche 5	Spjeld- næs 2	K. Nico- laysen 3
5 M. b*)	Odland 2	V. Au- bert 3	Voss 5	Lyche 5	Spjeld- næs 2	Brekke 2
5 M. c.	Odland 2	Norby 3	Lyche 5	Jæger 5	Spjeld- næs 2	Lyche 2
4 M. b*)	Odland 2	A. Au- bert 4	Jæger 5	Olsen 5	Spjeld- næs 2	
4 m. c.	Börke 2	A. An- dersen 4	Lyche 5	Olsen 5	Spjeld- næs 2	

Gymnastik (Wang): 2 LG., 2 RG., 1 LG., 1 RG., 6 M. a og 6 M. b
3 timer; 6 M. c, 5 M. a, 5 M. b, 5 M. c 3 timer; 4 M. a, b, c 3 timer.

*) Se noten s. 65.

afdelingen.

	Historie.	Geografi.	Naturfag.	Mathematik og regning.	Skrivning.
3 LG.	Schjøth 3			Johannesen 3	
2 LG.	Schjøth 2			Færden 2	
1 LG. a.	Grønvold 2			Henrichsen 3	
1 LG. b.	Norby 2			Peters 3	
6 M. a.	Olsen 3	Norby 2	Henrichsen 2	Johannesen 6	
6 M. b.	Odland 3	Norby 2	Johannesen 2	Johannesen 6	
5 M. a.	Ræder 2	Ræder 1	Hall 3	Hall 5	
5 M. b.	Odland 2	Odland 1	Færden 3	Hall 5	
4 M. a.	Odland 2	Odland 2	Jacobsen 2	Peters 5	Wang 1
4 M. b.	Olsen 2	Olsen 2	Schulerud 2	Hall 5	Wang 1
3 RG.	Schjøth 3	Henrichsen 1	Henrichsen 4	Holst 5	
2 RG.	Grønvold 2	Johannesen 2	Johannesen 4 Henrichsen 1	Holst 5	
1 RG.	Grønvold 2	A. Andersen 2	Schulerud 5	Holst 6	
6 M. b.	Odland 3	Norby 2	Johannesen 2	Johannesen 6	
6 M. c.	Ræder 3	Henrichsen 2	Henrichsen 2	Hall 5	
5 M. b.	Odland 2	Odland 1	Færden 3	Hall 6	
5 M. c.	Olsen 2	Norby 1	Peters 3	Hall 6	
4 M. b.	Olsen 2	Olsen 2	Schulerud 2	Hall 5	Wang 1
4 M. c.	Lyche 2	Olsen 2	Schulernd 2	Peters 5	Wang 1

Sang (Hansen): 4 M. a, b og c 2 timer.

B. Fælles-

	Religion.	Norsk	Tysk.	Historie.
3 M. a	Schollert 3	A. Andersen 5	A. Andersen 6	Odland 2
3 M. b	Jacobsen 3	Fredriksen 5	Fredriksen 6	Neuberth 2
3 M. c	Hansen 3	Hofgaard 5	Hofgaard 6	Olsen 2
2 M. a	Jacobsen 3	Børke 5	Børke 5	Neuberth 2
2 M. b	Jacobsen 3	Fredriksen 5	Fredriksen 5	Jacobsen 2
2 M. c	Spjeldnæs 3	Jæger 5	Jæger 5	Jacobsen 2
1 M. a	Spjeldnæs 3	Børke 5	Børke 5	Jacobsen 2
1 M. b	Ringi 3	Schollert 5	Schollert 5	Ringi 3
1 M. c	Børke 3	Hougen 5	Hougen 5	Gulbrand- sen 3
3 F. a	Aug. Holstad 3	Aug. Holstad 8		Aug. Hol- stad 3
3 F. b	Schollert 3	Schollert 8		Schollert 3
2 F. a	Agn. Holstad 3	Agn. Holstad 9		
2 F. b	Gulbrandsen 3	Gulbrandsen 9		
1 F. a	Jensen 3	Jensen 9		
1 F. b	Hansen 3	Hansen 9		

Gymnastik (Wang): 3 M. a, b, c 3 timer, 2 M. a, b, c 3 timer
1 M. a, b, c 3 timer.

afdelingen.

	Geografi.	Naturfag.	Regning.	Skrivning.	Tegning.
3 M. a	Odland 2	Jacobsen 2	Neuberth 5	Wang 2	Spjeldnæs 2
3 M. b	Neuberth 2	Jacobsen 2	Thorsen 5	Wang 2	Spjeldnæs 2
3 M. c	Olsen 2	Johannesen 2	Neuberth 5	Wang 2	Spjeldnæs 2
2 M. a	Neuberth 2	Jacobsen 1	Neuberth 4	Thorsen 2	Jacobsen 2
2 M. b	Jacobsen 2	Jacobsen 1	Neuberth 4	Thorsen 2	Jacobsen 2
2 M. c	Thorkelson 2	Jacobsen 1	Thorkelson 4	Wang 2	Spjeldnæs 2
1 M. a	Jacobsen 3		Neuberth 4	Ringi 3	
1 M. b	Olsen 3		Ringi 4	Thorsen 3	
1 M. c	Gulbrandsen 3		Børke 4	Ringi 3	
3 F. a	Aug. Holstad 3		Aug. Holstad 4	Aug. Holstad 3	
3 F. b	Schollert 3		Neuberth 4	Thorsen 3	
2 F. a	Agn. Holstad 3		Agn. Holstad 4	Agn. Holstad 3	
2 F. b	Gulbrandsen 3		Ringi 5	Gulbrandsen 4	
1 F. a			Jensen 6	Jensen 6	
1 F. b			Hansen 6	Hansen 6	

Sang (Gulbrandsen): 3 M. a, b, c 2 timer. 2 M. a, b, c 1 time, 1 M. b 1 time, 1 M. c 1 time. (Hansen): 1 M. a 1 time.

I auleddning af en henvendelse fra en anden skole har vi havt under overveielse det spørgsmaal, om det skulde være hensigtsmæssigt at indskrænke undervisningen i 1ste forberedelsesklasse fra 4 til 3 timer daglig. I et herom afholdt lærermøde var dog alle vedkommende lærere og lærerinder enige om ikke at finde en saadan forandring tilraadelig. Erfaringen viste, mente de, at man paa dette trin ikke længe ad gangen maa kræve ivrigt arbejde af disciplene, men at man jevnlig bør afbryde undervisningen for at lade børnene hvile ud en stund, ofte saaledes, at man anvender nogen tid til legemsøvelser, sang eller anden underholdning. Man troede ikke, at det var for meget for børn i den alder at være sysselsat 4 timer om formiddagen, naar kun sysselsættelsen var tilstrækkelig afvekslende og afpasset efter deres udviklingstrin og aldrig blev til en anstrengelse, og dette antog man sikrest at kunne undgaa ved den nuværende ordning. Idet nemlig dagens arbejde er fordelt paa flere timer, faar man baade tid til de ønskelige pauser i timerne og til længere fristunder indimellem, (af de 4 timer fragaar omtrent 50 minutter til frikvarterer).

Det er ogsaa vor erfaring gjennem lang tid, at arbeidet i 1ste forberedelsesklasse, som det nu er ordnet, har gaaet let og med lyst, næsten som en leg, saaledes at børnene paa dette trin har faaet skolen og undervisningen kjær, og at maalet for denne klasse har været naaet, uden at børnene paa nogen maade føler nogen byrde derved. Skulde man nu med bibehold af det for denne klasse gjældende maal sammentrænge undervisningen paa tre timer, er vi bange for, at lærere og lærerinder vilde blive nødt til at kræve mere anspændt og vedholdende arbejde, end det vilde stemme med det forsigtige hensyn til de smaa elevs legemskræfter og hele udvikling. Af disse grunde har vi troet ikke at burde gjøre nogen forandring i skoletiden, men gjør dog opmærksom paa, at vi for at lette overgangen for de smaa, som endnu ikke er skolevante, i længere tid har brugt i de første uger af skoleaaret (der for 1ste klasse begynder 1ste september) ikke at holde denne klasse paa skolen mer end 3 timer daglig.

Afgang til universitetet 1881.

- A. Fra Iatingymnasiets øverste klasse anmeldtes 12, som samtlige bestod examen artium, 5 med hovedkarakteren laud. præ ceteris og 7 med hovedkarakteren laudabilis:
1. Bang, Hans, f. 11te august 1863, søn af kjøbmand H. Bang, Risør. (Discipel af skolen i 7 aar).
 2. Diesen, Halvor Thorstein Romedal, f. 7de december 1862, søn af skolebud S. Diesen, Kristiania. (Discipel af skolen i 8 Aar).
 3. Diesen, Sören Einar Munch, f. 7de december 1862, søn af skolebud S. Diesen, Kristiania. (Discipel af skolen i 8 aar).
 4. Fjærem, Nils, f. 5te april 1862, søn af skibskaptein J. Fjærem, Trondhjem. (Discipel af skolen i 11 aar).
 5. Gutzeit, Erik Olsen, f. 16de april 1863, søn af konsul H. Gutzeit, Kristiania (Discipel af skolen i 7 aar).
 6. Heyerdahl, Nils Roth, f. 31te januar 1862, søn af foged F. W. Heyerdahl, Valders. (Discipel af skolen i 3 aar).
 7. Hjelm, Lars, f. 28de mai 1863, søn af telegrafist P. Hjelm, Flekkefjord. (Discipel af skolen i 3 aar).
 9. Myhre, Wilhelm Andreas Wexels, f. 17de juni 1863, søn af agent G. F. Myhre, Kristiania. (Discipel af skolen i 11 aar).
 9. Oppen, Magnus Hesselberg, f. 4de oktober 1862, søn af konsul M. Oppen, Thjødling. (Discipel af skolen i 4 aar).
 10. Ræder, Johan Christopher Georg, f. 25de august 1863, søn af generalkonsul O. M. Ræder, Hamburg. (Discipel af skolen i 7 aar).
 11. Sæthre, Thor Pedersen, f. 14de juni 1858, søn af gaardbruger P. Sæthre, Gloppen. (Discipel af skolen i 1 aar).

12. Winge, Axel, f. 27de april 1863. søn af konsul A. Winge, Kristiania. (Discipel af skolen i 8 aar).

	Modersmaal	Latinsk overs.	Mathem. skr.	Religion.	Oldnorsk.	Latin.	Graek.	Fransk.	Historie.	Mathem. mdtl.	Sum.		
Bang	2	3	1	1	1	1	2	1	2	1	1	17	Laud p.cet.
Diesen, T.	2	2	1	2	1	1	1	1	1	1	1	15	Laud.p.cet.
Diesen, E.	3	2	1	2	1	1	1	2	1	1	1	17	Laud.p.cet.
Fjærem	3	4	3	2	2	2	2	2	3	3	1	30	Laudabilis.
Gutzeit	3	3	2	1	1	2	1	1	1	1	1	18	Laudabilis.
Heyerdahl	2	3	2	1	2	1	1	1	2	1	1	18	Laud.p.cet.
Hjelm	2	3	1	1	2	2	2	2	2	1	2	22	Laudabilis.
Myhre	2	3	2	2	2	1	2	2	2	3	2	25	Laudabilis.
Oppen	3	3	2	2	3	2	1	2	2	1	4	27	Laudabilis.
Ræder	3	3	1	1	2	2	2	1	1	1	2	20	Laudabilis.
Sæthre	3	3	3	2	2	2	3	2	3	2	1	28	Laudabilis.
Winge	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2	15	Laud.p.cet.

Klassen havde desuden 4 disciple, som gik op efter privat anmeldelse: af disse fik 1 hovedkarakteren laudabilis og 2 hovedkarakteren laud illaudabilis.

- B. Fra **realgymnasiets** øverste klasse anmeldtes 16, der samtlige bestod eksamen, 2 med hovedkarakteren udmerket godt, 8 med meget godt, 5 med godt, 1 med temmelig godt:
1. Andersen, Harald, f. 23de november 1862. søn af proprietær T. Andersen i Askim. (Discipel af skolen i 12 aar).
 2. Balle, August, f. 26de decbr. 1862, søn af bankfuldmægtig W. Balle, Kristiania. (Discipel af skolen i 12 aar).
 3. Bergh, Aksel, f. 7de september 1862, søn af kaptein F. Bergh, Drøbak. (Discipel af skolen i 9 aar).
 4. Brinck, Christian, f. 3dje november 1861, søn af værftseier Chr. Brinck, Kristiania. (Discipel af skolen i 11 aar).

5. Broström, Filip, f. 19de oktober 1863, søn af afd. brugs-
patron Karl Gustav Broström, Norrland. (Discipel af
skolen i 3 aar).
6. Hansen, Jakob, f. 23de april 1862, søn af sogneprest
O. M. Hansen, Værdalen. (Discipel af skolen i 3 aar).
7. Hvattum, Paul, f. 1ste septbr. 1860, søn af gaard-
bruger G. Hvattum, Gran. (Discipel af skolen i 3 aar).
8. Jorstad, Hans, f. 15de august 1862, søn af gaardbruger
P. Jorstad, Gran. (Discipel af skolen i 3 aar).
9. Krogh, Hilmar, f. 26de april 1862, søn af bankkasserer
Johs Krogh, Dröbak. (Discipel af skolen i 6 aar).
10. Lied, Wilhelm, f. 31te oktober 1863, søn af apotheker
H. Lied, Gjøvik. (Discipel af skolen i 3 aar).
11. Michelet, Christian, f. 23de juni 1863, søn af oberst-
löitnant G. O. v. R. Michelet, Kristiania. (Discipel af
skolen i 12 aar).
12. Möystad, Hans, f. 2den marts 1861, søn af gaardbruger
O. P. Möystad, Elverum. (Discipel af skolen i 3 aar).
13. Nansen, Alexander, f. 18de november 1863, søn af
overretssagfører Nansen, Kristiania. (Discipel af skolen
i 12 aar).
14. Paulsen, Olaf, f. 15de februar 1862, søn af kjøbmand
O. Paulsen, Sarpsborg. (Discipel af skolen i 3 aar).
15. Smith, Ingvald, f. 2den juli 1863, søn af oberstlöitnant
J. Smith, Kristiania. (Discipel af skolen i 6 $\frac{1}{2}$ aar).
16. Stabell, Bredo, f. 7de november 1861, søn af afd. bankchef
A. B. Stabell, Kristiania. (Discipel af skolen i 12 aar).

	Modersmaal.	Engelsk stil.	Mathem. skr.	Fysik skr.	Religion.	Odnorsk.	Engelsk.	Fransk.	Historie.	Geografi.	Mathe. mundtl.	Naturfag.	Sum.	Hovedkarakter.
Andersen	4	3	3	3	2	2	2	4	3	3	3	3	34	Godt.
Balle	3	3	4	3	2	3	1	2	2	3	4	2	32	Godt.
Bergh	3	2	3	3	2	3	2	2	2	2	2	1	27	Meget godt.
Brinck	2	2	3	2	2	2	1	2	2	2	3	2	25	Meget godt.
Broström	3	2	1	2	2	1	2	1	2	1	1	2	20	Meget godt.
Hansen	2	2	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	15	Udm. godt.
Hvattum	2	2	2	1	1	2	1	2	1	2	1	2	19	Meget godt.
Jorstad	3	2	2	2	1	2	1	1	1	1	1	2	19	Meget godt.
Krogh	3	4	4	4	2	3	4	4	3	3	3	4	41	Temm. godt.
Lied	4	3	1	1	2	2	2	3	4	2	1	2	27	Meget godt.
Michelet	3	2	1	2	1	1	1	1	2	1	1	1	17	Udm. godt.
Möystad	3	4	2	2	2	3	2	2	1	1	5	2	29	Meget godt.
Nansen	3	4	3	3	1	4	2	3	1	2	3	2	31	Godt.
Paulsen	3	3	2	2	1	2	2	2	2	4	2	2	27	Meget godt.
Smith	3	4	1	3	2	4	2	2	2	3	4	2	32	Godt.
Stabell	3	4	3	4	4	2	2	2	2	2	2	4	34	Godt.

Foruden disse 16 havde klassen endnu 2 disciple, som gik op efter privat anmeldelse; den ene bestod eksamen med hovedkarakteren godt.

Middelskolens afgangseksamen 1881.

Kommissionen for afholdelse af middelskolens afgangseksamen ved de private skoler i Kristiania bestod i 1881 af følgende herrer: skolebestyrer Gjør (Gjertsens skole, formand); cand. theol. Corneliussen (borgerskolen); skolebestyrer Holan (Maribogadens skole); cand. philos. H. Larsen (fröken Bauers skole); skolebestyrer Lyche (Nissens pigeskole); skolebestyrer Voss (Aars og Voss's skole).

Efter kommissionens forslag beskikkede kirkedepartementet følgende herrer til censorer ved denne skole:

- I religion: pastor Bernhoft og pastor Eliassen.
- I norsk: inspektör, cand. mag. V. Aubert og cand. mag. Alb. Brock.
- I tysk: skolebestyrer Paus og cand. philos. Bratt.
- I latin: cand. philos. J. Brueneck.
- I engelsk: cand. mag. K. Brekke og cand. mag. J. Schram.
- I fransk: cand. philos. J. Torgersen.
- I historie: cand. mag. M. Söraas.
- I geografi: cand. philos. Herm. Larsen.
- I mathem.: inspektör, cand. philos. Ole Johannesen og cand. real. A. Nærup.
- I naturfag: cand. real. Joh. Friis.
- I tegning: reallærer M. Petersen.
- I skrivning: löitnant Lonnevig.

Opgaverne til de skriftlige arbejder blev tilstillet skolerne fra kirkedepartementet. De löd saaledes:

I modersmaalet: »Livet i Norge om vinteren.«

I tysk stil: Medens Darius efter Slaget ved Issos, hvor den macedoniske Hærs overlegne Tapperhed og fortrinlige Slagorden vandt den mest glimrende Seier, flygtede over Euphrat for i sit Riges östlige Landskaber at samle nye

Krigerskarer, og Resterne af hans slagne Hær spredte sig ¹⁾ i ²⁾ alle Retninger, erobrede Alexander den kongelige Leir. Blandt de fornemme Fanger, der faldt i hans Hænder, befandt sig ogsaa Darius's Börn, hans Moder og hans Hustru, hvilke alle af den ædelmodige Seierherre bleve behandlede med alt det Hensyn, der tilkom deres Rang. Til samme Tid bemægtigede Parmenion sig Byen Damascus med Krigskasserne og alle de Kostbarheder, som Darius før Slaget havde sendt derhen, et Bytte af umaadelig Værdi. Dybt böiet ³⁾ ved disse Uheld tilbød Darius for at opnaa Fred Seierherren for Asien ⁴⁾ tilligemed sin Datters Haand og umaadelige Lösepenge for sin Moder og Hustru. »Hvis jeg var Alexander,« sagde Parmenion, »ville jeg for denne Pris afstaa fra videre Krige.« Jeg ogsaa,« svarede Kongen ham, »hvis jeg var Parmenion.« Thi hans stolte Stræben var rettet paa at erobre hele Orienten: i Babylon og Susa vilde han opslaa sit straalende Herskersæde ⁵⁾.

I latinsk stil: Semiramis var Kong Niinus's Slavinde, og Kongen skattede hende overmaade høit, fordi hun var meget smuk og klog. Engang sagde hun til Kongen, at der var Noget, som hun höiligen ønskede. Da Kongen lovede at gjøre, hvadsombest hun bad om, hvis det var muligt ¹⁾, sagde hun: »Jeg ønsker, at det maa tillades ²⁾ mig at sidde een Dag paa den kongelige Throne, saaledes at Alle paa den Dag adlyde mig.« Kongen lo og tilstod ³⁾ det. Da hun altsaa paa den bestemte ⁴⁾ Dag sad paa Thronen og først ved at befale andre Ting havde forsøgt, om Drabanterne vilde adlyde hende, böd hun dem at gribe ⁵⁾, binde og dræbe Kongen. De udførte ⁶⁾ uden Nölen hendes Befalinger. Da hun paa denne Maade havde bemægtiget sig Herredømmet, skal hun have regjeret i mange Aar og omgivet Babylon ⁷⁾ med Mure.

¹⁾ sich verlaufen. ²⁾ „i“ gjengives ved nach. ³⁾ böie: beugen. ⁴⁾ Vorderasien. ⁵⁾ Herrschersitz. ⁶⁾ Oversæt: hvis det kunde ske. ⁷⁾ udtrykkes ved: licet. ⁸⁾ concedere. ⁹⁾ status, a, um. ¹⁰⁾ comprehendere. ¹¹⁾ exsequi. ¹²⁾ Babylon, onis.

I engelsk stil:

De sex Fædrelandsvenner fra Calais.

Den engelske Konge Edvard den Tredie havde næsten i et helt Aar beleiret Byen Calais uden at kunne indtage den. Af Mangel paa Levnetsmidler erklærede Indbyggerne sig tilsidst villige til at overgive Byen. Men derom vilde den forbitrede Konge Intet høre, hvis de ikke underkastede sig ham paa Naade og Unaade ¹⁾. Da endog Kongens Anførere syntes, at dette var en altfor stor Strængthed, forlangte han, at de sex fornemste Borgere skulde fremstille sig for ham med blottet Hoved og nøgne Fødder, i bare Skjorten ²⁾ og med Strikker om Halsen for ydmygt at overlevere ham Nøglerne til Byen. Gjorde de det, skulde de övrige Borgere blive skaanede. Disse Betingelser blev oplæste for de forsamlede Borgere. Den rigeste blandt dem, Eustace de Saint Pierre, reiste sig da og tiltalte sine Medborgere saaledes: »Enhver, der bidrager til at redde denne skjønne By fra Plyndring, vil gjøre sig vel fortjent af Fædrelandet. Jeg vil tilbyde den engelske Konge mit Hoved som Lösepenge for Calais.« Fem til sex reiste sig, og paa den af Kongen foreskrevne Maade førtes de ud til Englændernes Leir, hvor der blev givet Befaling til at hænge dem alle. Paa Dronningens Bön skjænkede Kongen dem dog Livet, og hun lod dem hædrede og i Sikkerhed føre gjennem Leiren og sætte i Frihed.

I regning skriftlig og konstruktionstegning.

No. 1.

En Mand kjøber et Hus og en tilliggende Byggetomt for 60,000 Kr. Huset giver en aarlig Leieindtægt af 6,000 Kr., der udbetales han ved hvert Aars Udløb; af denne Sum fraaar imidlertid 11 pCt. til Skatter og Udgifter ved Husets Vedligeholdelse. Byggetomten, der ingen Indtægt giver, har et Fladeindhold af 600 Kvadratmeter. Efter et Aars Forløb faar Manden solgt $\frac{3}{8}$ af Tomten til en Pris af 10 Kr. pr.

¹⁾ Paa Naade og Unaade: at discretion. ²⁾ Oversæt: i sine Skjorter.

Kvadratalen og Resten til en Pris af Kr. 8.20 pr. Kvadrat-
alen; samtidig afhænder han ogsaa Huset og faar for dette
47,600 Kr.

Hvormeget mere har han paa denne Maade tjent, end om
han havde anbragt sine 60,000 Kr. i en Bank og erholdt
 $4\frac{1}{2}$ pCt. Rente p. a.?

1 Meter regnes lig 3.2 Fod; 1 Alen = 2 Fod.

No. 2.

A har udlaaet til B 3,500 Kr.; til C har han udlaaet
4,200 Kr., men til $\frac{3}{4}$ pCt. høiere Rente. Hvor mange Pro-
cent maa enhver af dem betale, naar A af begge tilsammen
erholder Kr. 320.25 i aarlig Rente?

No. 3.

Beregn Siderne i et ligebenet, retvinklet Triangel, hvis
Omkreds = 1.576 m. Anvend Logarithmer.

No. 4.

Der er givet en Cirkel og et Triangel. Der skal kon-
strueres et Triangel, som er ligedannet med det givne, og hvis
Sider ere Tangenter til Cirkelen. Forklar Fremgangsmaaden.

I projektionstegning (for engelsklinjen):

En afkortet ret sexkantet Pyramide A staar paa en flad
kvadratisk Blok B, der atter hviler horizontalt paa to lange
firkantede Blokke C, C, som fremstillet i hoslagte Skizze.

Vertikalplanet gennem Linien dd danner en Vinkel paa
 15° med det vertikale Projektionsplan.

Der opgives følgende Maal, afpassede efter det ved
hver enkelt Skole forhaandenværende Materiel:

Pyramidens Høide samt større Radius for begge dens
Grundflader:

Side og Tykkelse af Blok B:

Længde, Bredde og Høide samt indbyrdes Afstand for
Blokkene C, C:

Afstand fra Pyramidens Midtaxe til Vertikalplanet.

(Saafremt der blandt Skolens Materiel ikke forefindes en af-
kortet sexkantet Pyramide, kan en anden Pyramide opstilles og
dens Maal opgives).

Skizzen maa selvfølgelig ikke komme Examinanderne for Øie.

Af skolens elever*) underkastede 70 sig middelskole-eksamen, deraf paa latinlinjen 38, hvoraf 36 bestod eksamen, og paa engelsklinjen 32, hvoraf 28 bestod eksamen. 3 af skolens elever, der før havde middelskole-eksamen paa engelsklinjen, underkastede sig og bestod eksamen i latin. 12 privatister underkastede sig eksamen; 7 bestod den.

Udfaldet for de enkelte disciple var følgende:

Eksamen paa latinlinjen.

1. Bergh, Halfdan	hovedkarakter	meget godt	(1.75)
2. Biörn, Emil	—	meget godt	(2.36)
3. Blomberg, Johannes	—	godt	(2.75)
4. Bull, Ole	—	meget godt	(2.50)
5. Eeg, Jörgen	—	godt	(3.12)
6. Eig, Halvor	—	godt	(2.83)
7. Falck, Alfred	—	godt	(2.69)
8. Geelmuyden, Oskar	—	godt	(2.71)
9. Graah, Knud	—	meget godt	(1.61)
10. Gurvin, Johan	—	udmerket godt	(1.35)
11. Kildal, Helge	—	meget godt	(2.39)
12. Kiær, Anders	—	udmerket godt	(1.21)
13. Kiær, Nils	—	meget godt	(1.75)
14. Larsen, Jörgen	—	godt	(2.92)
15. Lasson, Christian	—	godt	(2.64)
16. Lohrbauer, Einar	—	meget godt	(2.32)
17. Lundh, Carl	—	godt	(2.57)
18. Melhuus, Henry	—	meget godt	(1.79)
19. Midelfart, Hans	—	godt	(2.63)
20. Mortensen, Alfred	—	meget godt	(1.79)
21. Nicolaysen, Lyder	—	meget godt	(1.69)
22. Pauss, Evald	—	meget godt	(1.82)
23. Schibbye, Einar	—	meget godt	(2.50)
24. Schreiner, Karl	—	meget godt	(2.21)
25. Stabell, Frithjof	—	godt	(2.96)

*) Som saadanne regnes ifølge reglementet for middelskole-eksamen kun disciple, der har været mindst et helt skoleaar i skolen.

26.	Steen, Halvor	hovedkarakter	godt	(3.15)
27.	Ström, Carl	---	godt	(2.96)
28.	Sverdrup, William	---	godt	(2.73)
29.	Thams, Tullin	---	meget godt	(2.46)
30.	Thomle, Carl	---	meget godt	(1.64)
31.	Wangsnæs, Johannes	---	meget godt	(1.59)
32.	Wedel-Jarlsberg, Herman	---	meget godt	(2.42)
33.	Weisse, Fredrik	---	udmerket godt	(1.32)
34.	Woxen, Sigurd	---	meget godt	(1.54)
35.	Ødegaard, Rasmus	---	udmerket godt	(1.32)
36.	Øvre, Carl	---	meget godt	(2.18)

Eksamen paa engelsklinjen.

37.	Andersen, Ludvig	hovedkarakter	godt	(2.89)
38.	Birkeland, Tömes	---	godt	(2.60)
39.	Biörnstad, Arthur	---	godt	(2.93)
40.	Björnson, Einar	---	meget godt	(2.14)
41.	Bugge, Karl	---	meget godt	(2.40)
42.	Christoffersen, Alexander	---	meget godt	(2.43)
43.	Christoffersen, Carl	---	udmerket godt	(1.50)
44.	Günther, Bernhard	---	godt	(2.50)
45.	Grav, Arnt	---	meget godt	(2.50)
46.	Halling, Peder	---	godt	(2.77)
47.	Hansen, Jens	---	godt	(2.90)
48.	Hirsch, Henrik	---	meget godt	(2.10)
49.	Holmboe, Hans	---	meget godt	(2.17)
50.	Holter, Trygve	---	godt	(3.00)
51.	Horn, Erik	---	godt	(2.63)
52.	Johansen, Jakob	---	godt	(2.57)
53.	Kreyberg, Peter	---	meget godt	(2.20)
54.	Költzow, Adolf	---	godt	(2.54)
55.	Larsen, Thor	---	godt	(2.54)
56.	Linné, Georg	---	godt	(2.57)
57.	Lossius, Hans	---	godt	(2.53)
58.	Mathiesen, Ludvig	---	udmerket godt	(1.37)
59.	Müller, Sigurd	---	godt	(2.92)
60.	Möystad, Peder	---	meget godt	(2.70)

61. Olsen, Ingvald	hovedkarakter	godt	(3.14)
62. Sæthren, Thomas	— — —	godt	(2.63)
63. Tschudy, Otto	— — —	godt	(2.30)
64. Wang, Hans	— — —	godt	(2.53)

7 privatister bestod middelskole-eksamen, nemlig:

paa latinlinjen:

65. Falck-Ytter, Nils	hovedkarakter	godt	(2.62)
66. Falsen, Enevold	— — —	meget godt	(2.55)
67. Holmesland, Peter	— — —	meget godt	(1.79)
68. Ottesen, Jacob	— — —	meget godt	(2.04)
69. Rieker, Louis	— — —	meget godt	(2.04)

og paa engelsklinjen:

70. Nilsen, Nils	hovedkarakter	godt	(2.71)
71. Preuss, Engebret	— — —	meget godt	(1.59)

Af disse disciple blev nr. 2—5, 7—8, 11—18, 21—30, 32—36, 66—68 optagne i latingymnasiet; nr. 6, 10, 31 og 49 gik over til andre skoler (Storjohanns og Arnebergs); nr. 9, 38, 44, 46, 50, 52, 53, 56 og 58—60 gik over i realgymnasiet; de øvrige til forskjellig praktisk virksomhed.

Om skolepenge og fripladse.

Skolepengene udgjør:

	maanedlig	aaarlig
for 1ste forberedelsesklasse fra 1/9 . .	8 kroner.	88 kroner.
- 2den do. 1/8 . .	8 —	96 —
- 3dje do.	12 —	144 —
- 1ste, 2den og 3dje middelklasse	16 —	192 —
- de høiere klasser	20 —	240 —

For den nederste af 2 brödre fragaar en tredjedel. Af 3 brödre gaar den nederste frit, de to andre betaler helt ud. Af 4 brödre gaar den næstnederste frit, og for den nederste fragaar en tredjedel. Yderligere nedsættelser finder ikke sted.

(Ved betalingen afrundes altid til femmere af öre, saa at der f. eks. istedenfor $33\frac{1}{3}$ betales 35 og for $66\frac{2}{3}$ betales 65 öre).

Skolepengene erlægges forskudsvis og skal i regelen indbetales den förste läsedag i hver maaned.

Skolepengene beregnes altid för hele maaneder, nemlig fra begyndelsen af den maaned, hvori en discipel kommer ind, til slutningen af den maaned, hvori han gaar ud. Naar altsaa en discipel indmeldes til et nyt skoleaars begyndelse, betaler han skolepengene fra 1ste august; disciple, indmeldte til 1ste forberedelsesklasse, betaler skolepenge fra 1ste september.

Naar en discipel skal forlade skolen, maa udmeldelse ske 2 maaneder forud. Hvis nogen udmeldes med kortere varsel, erlægges dog skolepengene, indtil den bestemte udmeldelsestid er forlöben.

Naar skolepengene ikke er betalte för 2 maaneder, kan bestyrelsen negte vedkommende disciple adgang til skolen.

Fripladse eller nedsættelse af skolepengene tilstaaes i regelen kun disciple, der efter i længere tid at have været disciple af skolen har mistet sine forsörgere, eller hvis forsörgeres økonomiske stilling er bleven saaledes forandret, at de ikke længer er istand til at betale fulde skolepenge; endvidere kræves, at vedkommende discipel har vist god opförsel og gjort god fremgang i skolen. Under den nuværende sterke konkurrence om fripladsene maa det overhovedet fraraades förældre at indmelde börn i skolen med tanke paa om kortere eller længere tid at kunne opnaa friplads eller nedsættelse af skolepengene. I forberedesskolen uddeles ikke fripladse uden i ganske extraordinære tilfælde.

Ansögninger om fripladse indleveres hvert aar inden 1ste mai.

Renterne af **John Heuch's** legat tildeltes den 5te april d. a. den samme discipel som ifjor.

Eksamen 1882.

Den daglige undervisning slutter:

for 3 L. G., 3 R. G. og 6 M.	lørdag 10de juni.
- 2 R. G.	torsdag 15de juni.
- 2 L. G., 1 L. G., 1 R. G. og 5 M.	fredag 16de juni.
- 4 M.	lørdag 17de juni.
- 2 M.	fredag 23de juni.
- 3 M. og 1 M.	mandag 26de juni.

For forberedelsesklasserne holdes ingen egentlig eksamen, men forældre og foresatte indbydes til at overvære undervisningen de to sidste læsedage (5te og 6te juli) for at gjøre sig bekendt med det standpunkt, klasserne har naaet. Den orden, hvori overhøringen i de forskjellige fag vil foregaa, kan sees af eksamenstabellen for de nævnte dage.

Eksamen i skrivning og tegning samt de skriftlige prøver for 1ste til 3dje middelklasse er afholdt tidligere.

Hvor ikke anderledes er bemærket, begynder eksamen om formiddagen kl. 9, om eftermiddagen kl. 4.

Det ved hvert fag anførte nummer betegner det værelse, hvor eksamen holdes. (Nr. 1—6 er i sidebygningen, nr. 7—15 i hovedbygningens 1ste etage, nr. 16—27 i dens anden, nr. 28—37 i 3dje og nr. 38 i 4de etage).

NB. Skolepenge betales lørdag den 1ste og mandag den 3dje juli kl. 9—11 formiddag.

Torsdag 15de juni.

Formiddag.

Inspektion kl. 8³/₄—9, 3 et. Norby.

6 M. 1, 2. Norsk stil nr. 80	inspektion kl. 9—10 Norby.
do.	- 10—11 Hermaustorff.
do.	- 11—12 Norby.
do.	- 12—1 Olsen.
6 M. 3, 4. Norsk stil nr. 29	do. - 9—10 Hermanstorff.
do.	- 10—11 V. Aubert.
do.	- 11—12 Johannesen.
do.	- 12—1 E. Nicolaysen.
6 M. 5, 6. Norsk stil nr. 28	do. - 9—10 K. Nicolaysen.
do.	- 10—11 Olsen.
do.	- 11—12 Lyche.
do.	- 12—1 Hall.

Fredag 16de juni.

Formiddag.

Inspektion kl. 8³/₄—9, 3 et. Johannesen.

6 M. 1, 2. Tysk stil nr. 30	inspektion kl. 9—10 Brun.
do.	- 10—11 Brekke.
do.	- 11—12 Johannesen.
do.	- 12—1 Norby.
6 M. 3, 4. Tysk stil nr. 29	do. - 9—10 Johannesen.
do.	- 10—11 Hermanstorff.
do.	- 11—12 Norby.
do.	- 12—1 Odland.
6 M. 5, 6. Tysk stil nr. 28	do. - 9—10 Henrichsen.
do.	- 10—11 Olsen.
do.	- 11—12 Hall.
do.	- 12—1 E. Nicolaysen.

Lørdag 17de juni.

Formiddag.

Inspektion kl. 8 $\frac{3}{4}$ —9, 3 et. Hermanstorff.

6 M. 1, 2. Latinsk stil nr. 30 inspektion	kl. 9—10 Brekke.
do.	- 10—11 Holst.
do.	- 11—12 Norby.
do.	- 12—1 Norby.
6 M. 3, 4. Latinsk og engelsk stil nr. 29	do. - 9—10 Hermanstorff.
do.	- 10—11 E. Nicolaysen.
do.	- 11—12 Johannesen.
do.	- 12—1 Johannesen.
6 M. 5, 6 Engelsk stil nr. 28	do. - 9—10 Henrichsen.
do.	- 10—11 Hall.
do.	- 11—12 Ræder.
do.	- 12—1 Lyche.

Mandag 19de juni.

Formiddag.

Inspektion kl. 8 $\frac{3}{4}$ —9, 3 et. Brekke.

6 M. 1, 2. Regning skr. og konstruktions- tegning nr. 30 inspektion	kl. 9—10 Brekke.
do.	- 10—11 Brekke.
do.	- 11—12 Johannesen.
do.	- 12—1 Brekke.
6 M. 3, 4. Regning skr. og konstruktions- tegning nr. 29 inspektion	kl. 9—10 E. Nicolaysen.
do.	- 10—11 Lyche.
do.	- 11—12 Norby.
do.	- 12—1 Johannesen.
6 M. 5, 6. Regning skr. og konstruktions- tegning nr. 28 inspektion	kl. 9—10 K. Nicolaysen.
do.	- 10—11 Hermanstorff.
do.	- 11—12 Hall.
do.	- 12—1 Lyche.

Tirsdag 20de juni.

Formiddag.

Inspektion kl. 8³/₄—9, 3 et. Spjeldnæs.

6 M. 1, 2. Tegning nr. 30	inspektion kl. 9—10	Norby.
	do.	- 10—11 A. Aubert.
	do.	- 11—12 Johannesen.
	do.	- 12—1 Olsen.
6 M. 3, 4. Tegning nr. 29	do.	- 9—10 Odland.
	do.	- 10—11 Spjeldnæs.
	do.	- 11—12 Odland.
	do.	- 12—1 Johannesen.
6 M. 5, 6. Tegning nr. 38	do.	- 9—10 Henrichsen.
	do.	- 10—11 Ræder
	do.	- 11—12 E. Nicolaysen.
	do.	- 12—1 E. Nicolaysen.

Tirsdag 20de juni.

Eftermiddag

Inspektion kl. 3³/₄—4, 3 et. Spjeldnæs.

6 M. 4, 5, 6. Tegning nr. 38 Spjeldnæs.

Torsdag 22de juni.

Formiddag.

Inspektion kl. 8³/₄—9 } 3 et. Grøterud.
 } 2 et. V. Aubert.

3 L. G.	Norsk stil nr. 33 Moe.	
3 R. G.	do.	- 31 A. Aubert.
2 L. G.	do.	- 32 Grøterud.
2 R. G.	do.	- 35 Grønvold.
1 L. G. a.	do.	- 37 Henrichsen.
1 L. G. b.	do.	- 36 V. Aubert.
1 R. G.	do.	- 17 Schulerud.
6 M. 1.	Tysk	- 30 Norby (censor Hofgaard).
6 M. 2.	Mathem.	- 24 Johannesen (censor Nærup).
6 M. 3.	Religion	- 29 Odland (censor Pederson).
6 M. 4.	Fransk	- 22 Hermanstorff (censor Torgersen).
6 M. 5.	Geografi	- 28 Henrichsen (censor Larsen).
5 M. a.	Norsk stil	- 18 Peters.
5 M. b.	do.	- 23 Hall.
5 M. c.	do.	- 34 Lyche.
4 M. a.	do.	- 20 E. Nicolaysen.
4 M. b.	do.	- 21 Færden.
4 M. c.	do.	- 19 Olsen.

Torsdag 22de juni.

Eftermiddag.

Inspektion kl. 3³/₄—4, 2 et. Jacobsen.

6 M. 1, 2.	Skrivning nr. 30 Wang.	
6 M. 3, 4.	do.	- 29 Ringi.
6 M. 5, 6.	do.	- 28 Spjeldnæs.
5 M. a. 1.	Fransk	- 18 K. Nicolaysen.
5 M. b. 1.	Historie	- 23 Odland.
4 M. a. 2.	Naturhistorie	- 20 Jacobsen.

Fredag 23de juni.

Formiddag.

Inspektion kl. 8³/₄—9 { 3 et. Brekke.
2 et. Norby.

3 L. G.	Norsk stil	nr. 33	Moe.
3 R. G.	do.	- 31	Holst.
2 L. G.	Latinsk stil	- 32	Grøterud.
2 R. G.	Engelsk stil	- 35	Johannesen.
1 L. G. a.	Græsk stil	- 37	Hermanstorff.
1 L. G. b.	do.	- 36	Østbye.
1 R. G.	Engelsk stil	- 17	E. Nicolaysen.
6 M. 1.	Latin	- 30	Brekke (censor Lowum).
6 M. 3.	Norsk	- 22	Norby (censor Brock).
6 M. 4.	Religion	- 29	Odland (censor Pederson).
6 M. 6.	Engelsk	- 28	Lyche (censor Grüner).
5 M. a.	Tysk stil	- 18	Andersen.
5 M. b.	do.	- 23	V. Aubert.
5 M. c.	do.	- 34	Peters.
4 M. a.	do.	- 20	Hougen.
4 M. b.	do.	- 21	Berbom.
4 M. c.	do.	- 19	Olsen.

Fredag 23de juni.

Eftermiddag.

Inspektion kl. 3³/₄—4, 3 et Holst.

3 R. G. 2.	Mathematik	nr. 31	Holst.
1 L. G. a. 2.	Græsk	- 37	Ræder.
5 M. b. 2.	Historie	- 30	Odland.
5 M. c.	Norsk	- 34	Norby.

Lørdag 24de juni.

Formiddag.

Inspektion kl. 8³/₄ - 9 $\left\{ \begin{array}{l} 3 \text{ et. Holst.} \\ 2 \text{ et. Hall.} \end{array} \right.$

3 L. G.	Mathem. skr.	nr. 33	Hermanstorff.
3 R. G.	do.	31	Holst.
2 L. G.	do.	32	Grøterud.
2 R. G.	do.	35	Grønvold.
1 L. G. a. 1.	Græsk	-	37 Ræder
1 L. G. a. 2.	Religion	-	29 Odland.
1 L. G. b.	Norsk	-	36 V. Aubert.
1 R. G.	Mathem. skr.	-	17 Færden.
6 M. 1.	Geografi	-	30 Norby (censor Larsen).
6 M. 2.	Historie	-	22 Olsen (censor Söraas).
6 M. 4.	Naturfag	-	24 Johannesen (censor Henriksen).
6 M. 5.	Engelsk	-	16 Lyche (censor Grüner).
6 M. 6.	Mathematik	-	28 Hall (censor Nørup).
5 M. a.	Latinsk stil	-	18 A. Aubert.
5 M. b.	} Latinsk stil }	-	23 Odland.
5 M. c.	Engelsk stil	-	34 Jæger.
4 M. a.	Latinsk stil	-	20 Peters.
4 M. b.	} Latinsk stil }	-	21 Wang.
4 M. c.	Engelsk stil	-	19 Andersen.

Lørdag 24de juni.

Eftermiddag.

Inspektion kl. 3³/₄ - 4, 3 et. Holst.

3 R. G. 1.	Mathematik nr. 31	Holst.
6 M. 3.	Fransk	- 29 Hermannstorff (censor Torgersen).
4 M. a. 1.	Naturhistorie	- 21 Jacobsen.

Mandag 26de juni.

Formiddag.

Inspektion kl. 8³/₄-9 { 3 et. Brekke.
2 et. Schulerud.

3 L. G.	Latinsk oversættelse nr. 33	Gröterud.
3 R. G.	Engelsk stil	- 21 Lyche.
2 L. G.	Latinsk oversættelse	- 32 Jacobsen.
2 R. G.	Naturlære skr.	- 35 Johannesen.
1 L. G. a.	Fransk	- 37 Brekke.
1 L. G. b.	Græsk	- 36 Östbye.
1 R. G.	Naturlære skr.	- 17 Schulerud.
6 M. 1.	Religion	- 30 Brun (censor Pederson).
6 M. 2.	Tysk	- 22 Norby (censor Hofgaard).
6 M. 3.	Historie	- 29 Odland (censor Soraas).
6 M. 5.	Mathematik	- 24 Hall (censor Nærup).
6 M. 6.	Geografi	- 23 Henrichsen (censor Larsen).
5 M. a.	Mathematik skr.	- 18 Berbom.
5 M. b.	do.	- 23 Spjeldnæs.
5 M. c.	do.	- 34 Danielsen.
4 M. a.	do.	- 20 A. Aubert.
4 M. b.	do.	- 21 V. Aubert.
4 M. c.	do.	- 19 Olsen.

Mandag 26de juni.

Eftermiddag.

Inspektion kl. 3³/₄-4 { 3 et. K. Nicolaysen
2 et. Ræder.

3 L. G. 1.	Fransk	nr. 33 Brekke.
3 R. G. 2.	Fransk	- 31 K. Nicolaysen.
5 M. a. 1.	Latin	- 18 Ræder.

Tirsdag 27de juni.

Formiddag.

Inspektion kl. 8 $\frac{3}{4}$ —9 $\left\{ \begin{array}{l} 3 \text{ et. Henrichsen.} \\ 2 \text{ et. Norby.} \end{array} \right.$

3 R. G. 1.	Geografi	nr. 31	Henrichsen.
2 R. G. 1.	Fransk	- 35	Storm.
1 L. G. a.	Mathematik skr.	- 37	Jæger.
1 L. G. b.	do.	- 36	Østbye.
1 R. G. 1.	Geografi	- 17	Andersen.
6 M. 2.	Norsk	- 30	Norby (censor Brock).
6 M. 4.	Mathematik	- 29	Johannesen (censor Nærup).
5 M. a. 2.	Latin	- 18	Ræder.
5 M. b.	Mathematik	- 23	Hall.
4 M. b.	Religion	- 21	Odland.
4 M. c. 2.	Religion	- 19	Ellefsen.
2 M. c.	Historie	- 12	Jacobsen.

Tirsdag 27de juni.

Eftermiddag.

Inspektion kl. 3 $\frac{3}{4}$ —4 $\left\{ \begin{array}{l} 3 \text{ et. Færden.} \\ 2 \text{ et. Andersen.} \end{array} \right.$

3 L. G. 2.	Religion	nr. 33	Brun.
3 R. G. 2.	Naturlære	- 31	Færden.
2 R. G. 2.	Naturhistorie	- 35	Henrichsen.
6 M. 5.	Religion	- 28	Pederson (censor Hansteen).
5 M. c.	Mathematik	- 34	Hall.
4 M. a. 2.	Historie	- 20	Odland.
4 M. c. 1.	Norsk	- 19	Andersen.
2 M. b.	Religion	- 11	Schollert.

Onsdag 28de juni.

Formiddag.

Inspektion kl. 8 $\frac{3}{4}$ —9	}	3 et. Grøterud
		2 et. A. Aubert.
		1 et. Berbom

3 R. G. 1. Naturhistorie	nr. 31	Henrichsen.
2 R. G. Oldnorsk	- 35	Norby.
2 L. G. 1. Græsk	- 32	Grøterud.
1 L. G. b. Fransk	- 36	Brekke.
1 R. G. 2. Geografi	- 17	Andersen.
6 M. 1. Matematik	- 30	Johannsen (censor Nærup).
6 M. 3. Tysk	- 29	E. Nicolaysen (censor Hofgaard).
5 M. b. 1. Norsk	- 22	V. Aubert.
5 M. b. 2. Tysk	- 23	Voss.
4 M. a. 1. Historie	- 20	Odland.
4 M. a. 2. Norsk	- 18	A. Aubert.
4 M. b. Historie	- 21	Olsen.
4 M. c. 1. Religion	- 19	Ellefsen.
2 M. c. 1. Geografi	- 12	Berbom.
1 M. a. 2. Historie	- 15	Jacobsen.

Onsdag 28de juni.

Eftermiddag.

Inspektion kl. 3 ³ / ₄ —4	3 et. V. Aubert.
	2 et. Hall.
	1 et. Ellefsen.

3 L. G. 2.	Fransk	nr. 33	Brekke.
3 L. G. 1.	Religion	- 31	Brun.
2 L. G. 2.	Oldnorsk	- 32	V. Aubert.
5 M. a. 1.	Naturfag	- 24	Hall.
5 M. a. 2.	Fransk	- 18	K. Nicolaysen.
5 M. c.	Religion	- 34	Odland.
4 M. c. 2.	Norsk	- 19	Andersen.
2 M. a.	Geografi	- 10	Neuberth.
2 M. b.	Historie	- 11	Jacobsen.
2 M. c. 2.	Geografi	- 12	Berbom.
1 M. a. 1.	Norsk	- 15	Ellefsen.
1 M. b. 1.	Geografi	- 8	Olsen,
1 M. b. 2.	Norsk	- 13	Schollert.

Torsdag 29de juni.

Formiddag.

Inspektion kl. 8³/₄—9 { 3 et. Odland.
 { 2 et. Jæger.
 { 1 et. Neuberth.

3 L. G. 1.	Mathematik	nr. 33	Johannesen.
3 R. G.	Naturlære skr.	- 31	Færden.
2 R. G. 1.	Religion	- 35	Odland.
1 L. G. a.	Latinsk stil	- 37	Hermanstorff.
1 L. G. b.	do.	- 36	Peters.
1 R. G. 1.	Historie	- 17	Grønvold.
1 R. G. 2.	Engelsk	- 16	E. Nicolaysen.
6 M. 2.	Latin	- 30	Brekke (censor Lowum).
6 M. 4.	Geografi	- 29	Norby (censor Larsen).
6 M. 5.	Norsk	- 34	A. Aubert (censor Brock).
6 M. 6.	Tysk	- 28	E. Nicolaysen (censor Hofgaard).
5 M. a. 1.	Norsk	- 18	V. Aubert.
5 M. b. 1.	Tysk.	- 23	Voss.
4 M. a. 1.	Religion	- 20	Ellefsen.
4 M. b.	Tysk	- 21	Jæger.
4 M. c. 1.	Tysk	- 19	Lyche.
4 M. c. 2.	Engelsk	- 22	Olsen.
3 M. b. 2.	Geografi	- 7	Neuberth.
2 M. a.	Norsk	- 10	Danielsen.
2 M. b. 2.	Norsk	- 11	Fredriksen.
2 M. c.	Naturhistorie	- 12	Jacobsen.
1 M. a. 2.	Religion	- 15	Spjeldnæs.

Torsdag 29de juni.

Eftermiddag.

Inspektion kl. 3 ³ / ₄ —4	}	3 et. Norby.
		2 et. V. Aubert.
		1 et. Schollert.

3 R. G. 2.	Oldnorsk	nr. 33	Norby.
2 L. G. 1.	Fransk	- 32	K. Nicolaysen,
2 L. G. 2.	Religion	- 31	Brun.
2 R. G. 2.	Religion	- 35	Odland.
5 M. a. 2.	Norsk	- 18	V. Aubert.
4 M. a. 2.	Religion	- 20	Ellefsen.
3 M. a. 2.	Naturhistorie	- 9	Jacobsen.
3 M. b. 1.	Historie	- 7	Neuberth.
3 M. c. 1.	Religion	- 16	Hansen.
3 M. c. 2.	Naturhistorie	- 17	Johannesen.
2 M. b. 1.	Norsk	- 11	Fredriksen.
1 M. b. 1.	Norsk	- 8	Schollert.
1 M. b. 2.	Geografi	- 13	Olsen.

Fredag 30te juni.

Formiddag.

Inspektion kl. 8 $\frac{1}{4}$ —9	}	3 et. Johannesen.
		2 et. Pederson.
		1 et. Fredriksen.

3 L. G. 2. Mathem. skr.	nr. 33	Johannesen.
2 L. G. 1. Religion	- 32	Brun.
2 L. G. 2. Græsk	- 31	Grøterud.
2 R. G. 1. Historie	- 35	Grønvold.
2 R. G. 2. Fransk	- 16	Storm.
1 L. G. b. Latin	- 36	Østbye.
1 R. G. 1. Religion	- 17	Pederson.
6 M. 1. Naturfag	- 30	Henrichsen (censor Geelmuyden).
6 M. 3. Latin	- 29	Hermanstorff (censor Lowum).
6 M. 5. Tysk	- 28	E. Nicolaysen (censor Hofgaard).
5 M. a. Geografi	- 18	Ræder.
5 M. b. 1. Geografi	- 23	Odland.
5 M. b. 2. Norsk	- 22	V. Aubert.
5 M. c. Historie	- 34	Olsen.
4 M. a. 1. Norsk	- 20	A. Aubert.
4 M. b. Naturfag	- 21	Schulerud.
4 M. c. 2. Tysk	- 19	Lyche.
3 M. a. 1. Tysk	- 9	Andersen.
3 M. b. 1. Religion	- 7	Jacobsen.
2 M. a. Historie	- 10	Neuberth.
2 M. b. 2. Tysk	- 11	Fredriksen.
2 M. c. 1. Norsk	- 12	Jæger.
1 M. c. Norsk	- 13	Hougen.

Fredag 30te juni.

Eftermiddag.

Inspektion kl. 3 $\frac{1}{2}$ —4	} 3 et. Grönvold.
	} 2 et. Ræder.
	} 1 et. Jacobsen.

3 R. G. 1.	Engelsk	nr. 31	Brekke.
2 L. G. 1.	Oldnorsk	- 32	V. Aubert.
2 L. G. 2.	Fransk	- 30	K. Nicolaysen.
2 R. G. 2.	Historie	- 35	Grönvold.
1 L. G. a. 2.	Mathematik	- 37	Henrichsen.
6 M. 4. L.	Latin	- 29	Hermanstorff (censor Lowum).
4 M. a. 2.	Latin	- 20	Ræder.
4 M. c. 1.	Engelsk	- 19	Olser.
3 M. b. 2.	Historie	- 9	Neuberth.
3 M. c. 2.	Norsk	- 16	Hofgaard.
2 M. c. 2.	Norsk	- 12	Jæger.
1 M. a. 1.	Historie	- 13	Jacobsen.
1 M. a. 2.	Tysk	- 15	Ellefsen.
1 M. b. 1.	Tysk	- 8	Schollert.

Lördag 1ste juli.

Formiddag.

Inspektion kl. 8 ^{3/4} —9	} 3 et. Henrichsen. 2 et. Lyche. 1 et. Spjeldnæs.
------------------------------------	---

3 L. G. 1.	Latin	nr. 33	Grøterud.
3 R. G. 2.	Religion	- 31	Pederson.
2 R. G. 1.	Naturfag	- 35	Johannesen.
1 L. G. a. 1.	Mathematik	- 37	Henrichsen.
1 R. G. 1.	Fransk	- 17	Voss.
1 R. G. 2.	Historie	- 19	Grønvold.
6 M. 2.	Geografi	- 30	Norby (censor Larsen).
6 M. 4.	Historie	- 29	Odland (censor Söraas).
6 M. 6.	Norsk	- 28	A. Aubert (censor Brock).
5 M. a. 1.	Religion	- 18	Ellefsen.
5 M. b.	Fransk	- 23	Brekke.
5 M. c.	Fransk	- 34	Lyche.
4 M. a. 2.	Mathematik	- 20	Peters.
4 M. b. L.	Latin	- 21	V. Aubert.
3 M. a. 2.	Tysk	- 9	Andersen.
3 M. b. 1.	Norsk	- 7	Fredriksen.
3 M. c. 1.	Historie	- 16	Olsen.
2 M. a.	Religion	- 10	Jacobsen.
2 M. c. 2.	Religion	- 12	Spjeldnæs.

Lørdag 1ste juli.

Eftermiddag.

Inspektion kl. 3³/₄—4

}	3 et. Norby.
}	2 et. Schjöth.
}	1 et. Jacobsen.

3 R. G. 1.	Oldnorsk	nr. 31 Norby.
2 L. G. 2.	Historie	- 32 Schjöth.
2 R. G. 2.	Naturfag	- 35 Johannesen.
1 R. G. 2.	Religion	- 17 Pederson.
6 M. 5 og 6.	Fransk	- 28 K. Nicolaysen (censor Torgersen).
5 M. a. 2.	Naturfag	- 20 Hall.
4 M. c. 2.	Mathematik	- 19 Peters.
3 M. a. 1.	Norsk	- 9 Andersen.
3 M. c. 2.	Historie	- 18 Olsen.
3 M. c. 1.	Tysk	- 16 Hofgaard.
2 M. b.	Naturhist.	- 11 Jacobsen.
1 M. b. 2.	Tysk	- 8 Schollert.
1 M. c.	Religion	- 13 Ellefsen.

Mandag 3dje juli.

Formiddag.

Inspektion kl. 8 $\frac{1}{2}$ —9	}	3 et. Grøterud.
		2 et. Hall.
		1 et. Ringi.

3 L. G. 1.	Historie	nr. 38	Schjøth.
3 L. G. 2.	Latin	- 31	Grøterud.
2 L. G. 2.	Mathematik	- 32	Færden.
2 R. G. 1.	Mathematik	- 35	Holst.
1 L. G. a. 1.	Norsk	- 37	A. Aubert.
1 R. G. 1.	Engelsk	- 17	F. Nicolaysen.
1 R. G. 2.	Naturfag	- 18	Schulerud.
6 M. 1.	Historie	- 30	Olsen (censor Söraas).
6 M. 2.	Religion	- 36	Brun (censor Pederson).
6 M. 3.	Mathematik	- 29	Johaunesen (censor Nærup).
6 M. 4. E.	Engelsk	- 28	Lyche (censor Grüner).
6 M. 6.	Naturfag	- 24	Henrichsen (censor Geelmuyden).
5 M. b. L. 1.	Latin	- 23	Voss.
5 M. c.	Engelsk	- 34	Jæger.
4 M. a. 1.	Mathematik	- 20	Peters.
4 M. b.	Mathematik	- 21	Hall.
3 M. a.	Historie	- 9	Odland
3 M. b. 1.	Geografi	- 7	Neuberth.
3 M. c. 2.	Tysk	- 16	Hofgaard.
2 M. a.	Naturhistorie	- 10	Jacobsen.
1 M. a. 1.	Religion	- 15	Spjeldnæs.
1 M. b. 1.	Religion	- 8	Ringi.
1 M. c.	Tysk	- 13	Hougen.

Mandag 3dje juli.

Eftermiddag.

Inspektion kl. 3 ³ / ₄ -4	{	3 et. K. Nicolaysen.
		2 et. Ellefsen.
		1 et. Fredriksen.

3 R. G. 1.	Fransk	nr. 31	K. Nicolaysen.
3 R. G. 2.	Naturhistorie	- 33	Henrichsen.
1 L. G. b.	Historie	- 36	Norby.
6 M. 5.	Historie	- 28	Ræder (censor Söraas).
5 M. a. 1.	Tysk	- 18	Lyche.
5 M. a. 2.	Religion	- 20	Ellefsen.
5 M. b. 2.	Geografi	- 23	Odland.
4 M. c. 1.	Mathematik	- 19	Peters.
3 M. b. 2.	Religion	- 7	Jacobsen.
2 M. b. 1.	Tysk	- 11	Fredriksen.
1 M. b. 2.	Religion	- 8	Ringi.

Tirsdag 4de juli.

Formiddag.

Inspektion kl. 8³/₄—9

}	3 et. Grøterud.
}	2 et. Holst.
}	1 et. Andersen.

3 L. G. 2.	Græsk	nr. 33	Aars.
3 R. G. 2.	Historie	- 28	Schjøth.
2 L. b. 2.	Latin	- 32	Grøterud.
2 R. G. 1.	Naturhistorie	- 35	Henrichsen.
2 R. G. 2.	Engelsk	- 36	E. Nicolaysen.
1 L. G. a. 2.	Norsk	- 37	A. Aubert.
1 R. G. 1.	Mathematik	- 17	Holst.
1 R. G. 2.	Fransk	- 18	Voss.
6 M. 1.	Norsk	- 30	Norby (censor Brock).
6 M. 2.	Fransk	- 29	Brekke (censor Torgersen).
6 M. 3.	Naturfag	- 24	Johannesen (censor Henrichsen).
5 M. b. 1.	Religion	- 23	Odland.
5 M. c.	Naturfag	- 34	Peters.
4 M. a. 1.	Latin	- 20	Ræder.
4 M. b.	Norsk	- 21	V. Aubert.
4 M. c.	Geografi	- 19	Olsen.
3 M. a. 2.	Norsk	- 9	Andersen.
3 M. b. 2.	Norsk	- 7	Fredriksen.
2 M. b.	Geografi	- 11	Jacobsen.
2 M. c. 1.	Tysk	- 12	Jæger.

Tirsdag 4de juli.

Eftermiddag.

Inspektion kl. 3³/₄-4

}	3 et. Grönvold.
	2 et. Lyche.
	1 et. Ellefsen.

3 R. G. 1.	Religion	nr. 31	Pederson.
2 L. G. 1.	Historie	- 32	Schjöth.
1 L. G. a. 1.	Historie	- 37	Grönvold.
6 M. 4.	Tysk	- 29	E. Nicolaysen (censor Hofgaard).
5 M. a. 2.	Tysk	- 18	Lyche.
5 M. b. 2.	Religion	- 23	Odland.
3 M. a. 1.	Religion	- 9	Schollert.
2 M. c. 1.	Geografi	- 16	Olsen.
2 M. a.	Historie	- 10	Neuberl.
2 M. c. 2.	Tysk	- 12	Jæger.
1 M. a. 1.	Geografi	- 15	Jacobsen.
1 M. a. 2.	Norsk	- 11	Ellefsen.
1 M. b. 1.	Historie	- 8	Ringi.
1 M. c.	Historie	- 13	Gulbrandsen.

Onsdag 5te juli.

Formiddag.

Inspektion kl. 8³/₄—9

}	3 et. Hermanstorff.
	2 et. A. Aubert.
	1 et. Spjeldnæs.

3 L. G. 1.	Græsk	nr. 33	Aars.
3 L. G. 2.	Oldnorsk	- 30	V. Aubert.
3 R. G. 1.	Naturlære	- 31	Færden.
3 R. G. 2.	Engelsk	- 21	Brekke.
2 R. G. 1.	Geografi	- 35	Johannesen.
1 L. G. a. 1.	Latin	- 37	Hermanstorff.
1 L. G. b.	Religion	- 36	Pederson.
1 R. G. 1.	Norsk	- 17	A. Aubert.
1 R. G. 2.	Mathematik	- 19	Holst.
6 M. 5.	Naturfag	- 24	Heurichsen (censor Geelmuyden).
6 M. 6.	Historie	- 28	Ræder (censor Söraas).
5 M. a.	Mathematik	- 18	Hall.
5 M. b. E.	Engelsk	- 22	Lyche.
5 M. b. L. 2.	Latin	- 23	Voss.
4 M. a. 2.	Tysk	- 20	E. Nicolaysen.
4 M. b. E.	Engelsk	- 16	Olsen.
3 M. a.	Geografi	- 9	Odland.
3 M. b. 2.	Tysk	- 7	Fredriksen.
2 M. a.	Tysk	- 10	Danielsen.
2 M. c. 1.	Religion	- 12	Spjeldnæs.
1 M. a. 1.	Tysk	- 8	Ellefsen.
1 M. a. 2.	Geografi	- 15	Jacobsen.
1 M. b. 2.	Historie	- 13	Ringi.
3 F. a.	Norsk og religion	- 6	Aug. Holstad.
3 F. b.	do. do.	- 5	Schollert.
2 F. a.	do. do.	- 2	Agn. Holstad.
2 F. b.	do. do.	- 4	Gulbrandsen.
1 F. a.	do. do.	- 1	Jensen.
1 F. b.	do. do.	- 3	Hansen.

Onsdag 5te juli.

Eftermiddag.

Inspektion kl. 3³/₄—4 3 et. Færden.
2 et. Norby.
1 et. Jacobsen.

2 L. G. 1.	Mathematik	nr. 32 Færden.
2 R. G. 2.	Geografi	- 35 Johannesen.
1 L. G. a. 2.	Historie	- 37 Grönvold.
5 M. c.	Geografi	- 34 Norby.
4 M. a. 1.	Geografi	- 20 Odland.
4 M. c. 1.	Historie	- 19 Lyche.
4 M. c. 2.	Naturfag	- 21 Schulerud.
3 M. b. 1.	Naturhistorie	- 7 Jacobsen.
3 M. c. 1.	Norsk	- 16 Hofgaard.
3 M. c. 2.	Geografi	- 17 Olsen.
1 M. c.	Geografi	- 13 Gulbrandsen.

Torsdag 6te juli.

Formiddag.

Inspektion kl. 8 ³ / ₄ —9	{	3 et. Peters.
		2 et. Færden.
		1 et. Fredriksen.

3 L. G. 1.	Oldnorsk	nr. 33	V. Aubert.
3 R. G. 1.	Historie	- 31	Schjöth.
2 L. G. 1.	Latin	- 32	Grøterud.
2 R. G. 2.	Mathematik	- 35	Holst.
1 L. G. a. 1.	Religion	- 37	Odland.
1 L. G. a. 2.	Latin	- 19	Hermanstorff.
1 L. G. b.	Mathematik	- 36	Peters.
1 R. G. 1.	Naturfag	- 17	Schulerud.
1 R. G. 2.	Norsk	- 20	A. Aubert.
6 M. 1.	Fransk	- 30	Brekke (censor Torgersen).
6 M. 2.	Naturfag	- 24	Henrichsen (censor Geelmuyden).
6 M. 4.	Norsk	- 29	Norby (censor Brock).
6 M. 6.	Religion	- 28	Pederson (censor Hansteen).
5 M. a. 1.	Historie	- 18	Ræder.
5 M. b. 1.	Naturfag	- 23	Færden.
5 M. c.	Tysk	- 34	Lyche.
4 M. b.	Geografi	- 21	Olsen.
3 M. a. 1.	Naturhistorie	- 9	Jacobsen.
3 M. b. 1.	Tysk	- 7	Fredriksen.
3 M. c. 1.	Naturhistorie	- 16	Johannesen.
3 F. a.	Historie, geografi, regning	nr. 6	Aug. Holstad.
3 F. b.	do. do. do.	- 5	Schollert.
1 F. a.	Geografi, regning	- 2	Agn. Holstad.
2 F. b.	do. do.	- 4	Gulbrandsen, Ringi.
1 F. a.	Religion, do.	- 1	Jensen.
1 F. b.	do. do.	- 3	Hansen.

Torsdag 6te juli.

Eftermiddag.

Inspektion kl. 3 ³ / ₄ —4		{ 3 et. Henrichsen. 2 et. Norby. 1 et. Schollert.	
3 L. G. 2.	Historie		nr. 33 Schjöth.
3 R. G. 2.	Geografi		- 31 Henrichsen.
2 R. G. 1.	Engelsk	- 35 E. Nicolayseu.	
6 M. 3.	Geografi	- 29 Norby (censor Larsen).	
5 M. a. 2.	Historie	- 18 Ræder.	
5 M. b. 2.	Naturfag	- 23 Færden.	
4 M. a. 1.	Tysk	20 E. Nicolaysen.	
4 M. a. 2.	Geografi	- 21 Odland.	
4 M. c. 1.	Naturfag	- 19 Schulerud.	
4 M. c. 2.	Historie	17 Lyche.	
3 M. a. 2.	Religion	- 9 Schollert.	
3 M. b. 2.	Naturhistorie	- 7 Jacobsen.	
3 M. c. 2.	Religion	- 16 Hansen.	

Torsdag 6te juli

Udlevering af karaktersedlerne foregaar for forberedelsesklasserne samt 1ste og 2den middelklasse torsdag den 6te juli kl. 12, for de øvrige klasser ved skolens aarsfest, som holdes lørdag den 8de juli kl. 12 i gymnastiksalen.

Til at være tilstede ved disse leiligheder samt til at overvære eksamens mundtlige del indbydes herved disciplenes forældre og foresatte samt enhver anden, hvem skolens gjerning maatte interessere.

Ferierne varer til mandag den 21de august kl. 12 formiddag.

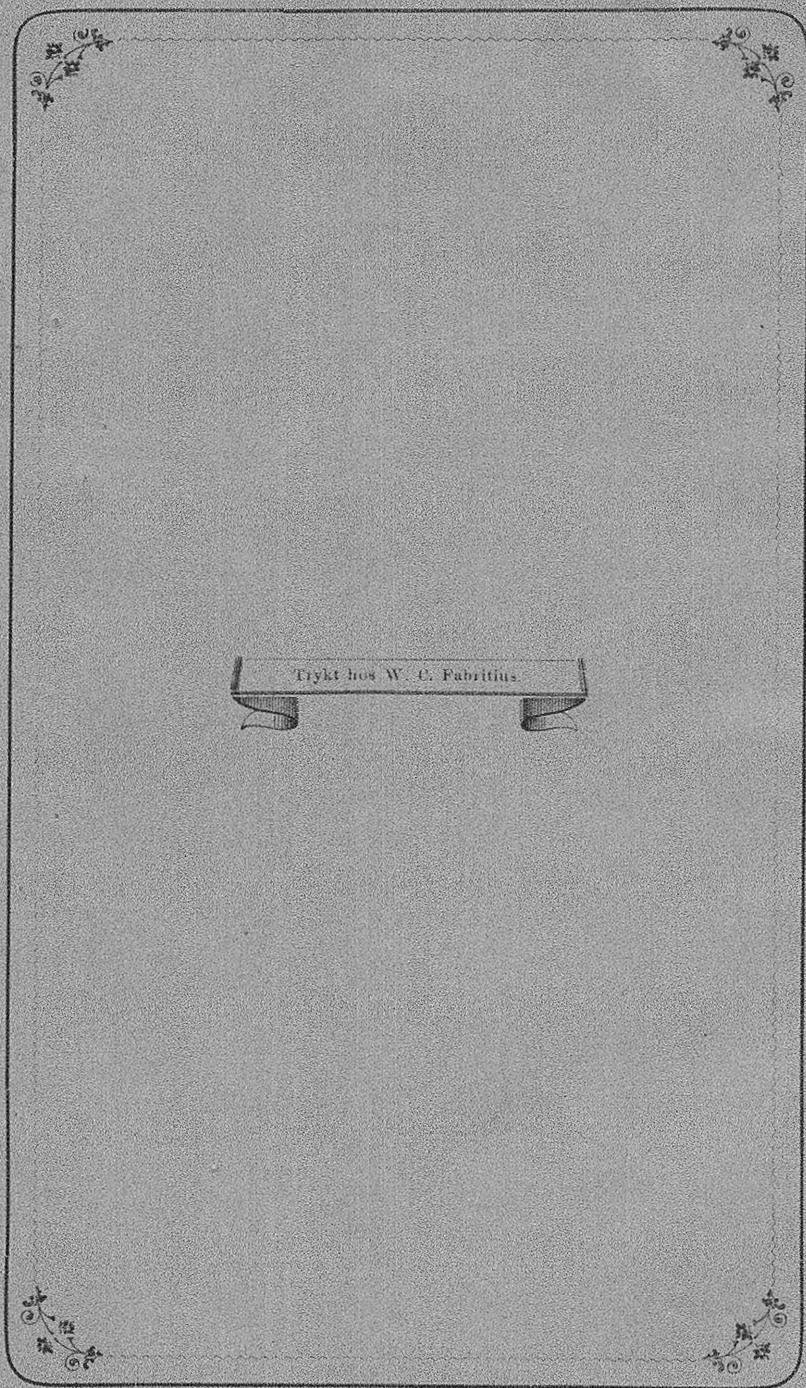
De til 1ste forberedelsesklasse indmeldte disciple møder fredag den 1ste september kl. 10. De øvrige nye disciple møder til optagelsesprøve mandag den 21de august kl. 8 formiddag.

Kristiania den 31te mai 1882.

J. Aars. P. Voss. S. W. Hofgaard.

Rettelse.

Pag. 75 staar som opgave i norsk stil ved middelskolens afgangseksamen 1881 „Livet i Norge om vinteren“ istedenfor „Naturen og livet i Norge om vinteren.“

Trykt hos W. C. Fabritius